

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

Evidenčné číslo:

**KOMPARATÍVNA ANALÝZA
EKONOMICKÝCH UKAZOVATEĽOV VYBRANÝCH
BÁNK NA SLOVENSKU**

Bakalárska práca

2022

Laura Takácsová

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

**KOMPARATÍVNA ANALÝZA
EKONOMICKÝCH UKAZOVATEĽOV VYBRANÝCH
BÁNK NA SLOVENSKU**

Bakalárska práca

Študijný program:

Financie, bankovníctvo a investície
(Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná
forma)

Študijný odbor:

Ekonómia a manažment

Školiace pracovisko:

Katedra bankovníctva a medzinárodných
financií NHF

Vedúci záverečnej práce:

MSc. Jakub Tabaček

Bratislava 2022

Laura Takácsová

Ekonomická univerzita v Bratislave
Národohospodárska fakulta

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Laura Takáčsová
Študijný program: financie, bankovníctvo a investovanie (Jednoodborové štúdium, bakalársky I. st., denná forma)
Študijný odbor: ekonómia a manažment
Typ záverečnej práce: Bakalárska záverečná práca
Jazyk záverečnej práce: slovenský
Sekundárny jazyk: anglický

Názov: Komparatívna analýza ekonomických ukazovateľov vybraných bánk na Slovensku

Anotácia: Vybrané banky pôsobiace na slovenskom bankovom trhu sú navzájom porovnávané pričom sú rešpektované jedinečnosti bankovníctva. Práca identifikuje lídrov na trhu a odlišuje ich od nasledovníkov s ohľadom na špecifické finančné ukazovatele.

Vedúci: MSc. Jakub Tabaček
Katedra: KBaMF NHF - Kat. bankovníctva a medzinar. fin. NHF
Vedúci katedry: doc. Ing. Jana Kotlebová, PhD.
Dátum zadania: 18.01.2021

Dátum schválenia: 21.01.2021
doc. Ing. Jana Kotlebová, PhD.
vedúci katedry

Čestné vyhlásenie

Vyhlasujem že som bakalársku prácu s názvom „Komparatívna analýza ekonomických ukazovateľov vybraných bánk na Slovensku“ spracovala samostatne a s použitím uvedenej literatúry.

V dňa

Laura Takácsová

ABSTRAKT

TAKÁCSOVÁ, Laura: *Komparatívna analýza ekonomických ukazovateľov vybraných bánk na Slovensku*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; katedra bankovníctva a medzinárodných financií. – Vedúci záverečnej práce: MSc. Jakub Tabaček. – Bratislava: NHF EU, 2022, 48 s.

Cieľom záverečnej práce je realizovať komparatívnu analýzu vybraných bánk pôsobiacich na slovenskom bankovom trhu z pohľadu finančného zdravia, výkonnosti a ďalších finančných ukazovateľov. Vybrané banky pôsobiace na Slovensku sú navzájom porovnávané pričom sú rešpektované jedinečnosti bankovníctva.

Práca je rozdelená do štyroch hlavných kapitol, obsahuje jednu tabuľku a dvadsať grafov. Prvá kapitola je venovaná všeobecnej charakteristike základných pojmov v komerčnom bankovníctve a definícii ekonomických ukazovateľov ako nástrojov hodnotenia výkonnosti bánk.

V ďalšej časti si bližšie vymedzíme cieľ bakalárskej práce. V tretej kapitole prejdeme k hodnoteniu vybraných komerčných bánk so zameraním na ukazovatele predstavené v prvej kapitole. Následne na základe zistených údajov a hodnôt vykonáme komparatívnu analýzu konkurenčných bánk na Slovensku.

Výsledok práce je zahrnutý v záverečnej kapitole, ktorá definuje lídra na bankovom trhu s ohľadom na špecifické finančné ukazovatele a identifikuje faktory, ktoré tento výkon ovplyvnili.

Kľúčové slová: komerčná banka, finančná analýza, komparatívna analýza, likvidita, produktivita, kapitálová primeranosť, ziskovosť, výkonnosť

ABSTRACT

TAKÁCSOVÁ, Laura: *A comparative analysis of economic indicators of selected banks in Slovakia*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; department of banking and international finance. – Supervisor: MSc. Jakub Tabaček. – Bratislava: NHF EU, 2022, 48 p.

The final work aims to perform a comparative analysis of selected banks operating in the Slovak banking market in terms of financial health, performance, and other financial indicators. Selected banks operating in Slovakia are compared with each other while respecting the uniqueness of banking.

The work is divided into four main chapters and contains one table and twenty graphs. The first chapter is devoted to the general characteristics of basic concepts in commercial banking and the definition of economic indicators as tools for evaluating the performance of banks.

In the next part, we will define the goal of the bachelor thesis. In the third chapter, we move on to the evaluation of selected commercial banks, focusing on the indicators presented in the first chapter. Subsequently, based on the obtained data and values, we will perform a comparative analysis of competing banks in Slovakia.

The result of the work is included in the final chapter, which defines the leader in the banking market concerning specific financial indicators and identifies the factors that affected this performance.

Keywords: commercial bank, financial analysis, comparative analysis, liquidity, productivity, capital adequacy, profitability, performance

OBSAH

Zoznam grafov a tabuliek	9
Úvod	10
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ.....	11
1.1 Úvod do komerčného bankovníctva	11
1.2 Charakteristika ekonomických ukazovateľov komerčnej banky	14
1.2.1 Ukazovateľ ziskovosti	17
1.2.2 Ukazovatele rentability	17
1.2.3 Ukazovatele likvidity.....	18
1.2.4 Ukazovateľ produktivity	21
1.2.5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti.....	21
2 CIEĽ PRÁCE	24
3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA	25
3.1 Slovenská sporiteľňa, a.s.	25
3.1.1 Ukazovateľ ziskovosti	26
3.1.2 Ukazovateľ rentability aktív.....	27
3.1.3 Ukazovateľ rentability vlastného kapitálu.....	28
3.1.4 Ukazovateľ produktivity	28
3.1.5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti.....	29
3.2 Všeobecná úverová banka, a.s.	30
3.2.1 Ukazovateľ ziskovosti	30
3.2.2 Ukazovateľ rentability aktív.....	31
3.2.3 Ukazovateľ rentability vlastného kapitálu.....	32
3.2.4 Ukazovateľ produktivity	33
3.2.5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti.....	33
3.3 Tatra banka, a.s.	34
3.3.1 Ukazovateľ ziskovosti	35
3.3.2 Ukazovateľ rentability aktív.....	35
3.3.3 Ukazovateľ rentability vlastného kapitálu.....	36
3.3.4 Ukazovateľ produktivity	37
3.3.5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti.....	37
4 VÝSLEDKY PRÁCE	39

4.1	Komparatívna analýza vybraných ekonomických ukazovateľov	39
4.1.1	Ziskovosť	39
4.1.2	Rentabilita aktív	40
4.1.3	Rentabilita vlastného kapitálu	41
4.1.4	Produktivita.....	42
4.1.5	Kapitálová primeranosť	42
4.2	Závery a odporúčania.....	43
	Záver	45
	Zoznam použitej literatúry	46

Zoznam grafov a tabuliek

Tabuľka 1 Kapitálová primeranosť podľa Basel II. a Basel III.....	23
Graf 1 Ukazovateľ ziskovosti SLSP (v tis. €)	27
Graf 2 Ukazovateľ ROA SLSP	27
Graf 3 Ukazovateľ ROE SLSP	28
Graf 4 Ukazovateľ produktivity SLSP (v tis. €)	29
Graf 5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti SLSP	29
Graf 6 Ukazovateľ ziskovosti VÚB (v tis. €)	31
Graf 7 Ukazovateľ ROA VÚB	32
Graf 8 Ukazovateľ ROE VÚB.....	32
Graf 9 Ukazovateľ produktivity VÚB (v tis. €).....	33
Graf 10 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti VÚB	34
Graf 11 Ukazovateľ ziskovosti TB (v tis. €)	35
Graf 12 Ukazovateľ ROA TB.....	36
Graf 13 Ukazovateľ ROE TB	36
Graf 14 Ukazovateľ produktivity TB (v tis. €).....	37
Graf 15 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti TB	37
Graf 16 Ukazovateľ ziskovosti – komparácia (v tis. €)	39
Graf 17 Ukazovateľ ROA - komparácia	40
Graf 18 Ukazovateľ ROE - komparácia.....	41
Graf 19 Ukazovateľ produktivity – komparácia (v tis. €)	42
Graf 20 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti – komparácia	43

Úvod

Každý podnikateľský subjekt, ktorý chce byť úspešný potrebuje mať jasne vytýčený cieľ svojej podnikateľskej činnosti. Inak to nebude ani pri komerčnej banke, ktorej hlavným podnikateľským cieľom je maximalizácia zisku. Na to, aby banka bola schopná dosahovať tento cieľ, je potrebné poznať svoju úroveň výkonnosti, tzv. východiskovú pozíciu, z ktorej sa bude odrážať. Výkonnosť komerčnej banky vieme zhodnotiť len na základe podrobnej analýzy finančných ukazovateľov, a to je to čím sa budeme zaoberať v tejto bakalárskej práci.

Cieľom záverečnej práce je vykonať komparatívnu analýzu vybraných bánk pôsobiacich na slovenskom bankovom trhu z pohľadu ukazovateľa rentability, likvidity, kapitálovej primeranosti a iných finančných ukazovateľov. Touto metódou sa dopracujeme k určeniu lídra na trhu a identifikujeme faktory, ktoré prispeli k danému výsledku vybranej komerčnej banky.

Na spracovanie danej problematiky boli vybrané tri najväčšie komerčné banky, ktoré v súčasnosti operujú na slovenskom finančnom trhu. Všetky tieto tri banky majú nezastupiteľnú úlohu v slovenskom bankovníctve a ako bude následne z práce vyplývať, sú v mnohých aspektoch veľmi podobné. Jedná sa o banky: Slovenská sporiteľňa, Všeobecná úverová banka a Tatrabanka. Vybrané banky budú hodnotené najprv každá zvlášť, a následne budú porovnávané v komparatívnej analýze za sledované obdobie od roku 2019 do roku 2021.

Teoretická časť je rozdelená na dve časti. Prvá časť obsahuje teoretické východiská komerčného bankovníctva, základné pojmy, definície, prístupy k hodnoteniu výkonnosti komerčnej banky. V druhej časti sa venujeme charakteristike konkrétnych ekonomických ukazovateľov a ich spôsobom výpočtu.

Pri spracovaní problematiky v praktickej časti práce, siahame po výročných správach jednotlivých bánk, ktoré sú banky povinné každoročne zverejňovať na svojej oficiálnej webovej stránke. Tieto výročné správy obsahujú konsolidované súvahy, konsolidované výkazy ziskov a strát a komentáre, ktoré sú najdôležitejším zdrojom pre spracovanie analýzy.

Samotná praktická časť záverečnej práce je tiež rozdelená do dvoch celkov. Najprv vykonáme analýzu vybraných ekonomických ukazovateľov každej komerčnej banky samostatne, a následne si tieto zistené údaje dáme do vzájomnej komparácie.

Výsledkom práce bude vymedzenie komerčnej banky, ktorá získala prvenstvo vo vykonanej komparatívnej analýze a zhrnieme si faktory, ktoré ovplyvnili jej výkonnosť.

1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ

V prvej časti bakalárskej práce sa zameriavame na teoretické poznatky z oblasti komerčného bankovníctva, výkonnosti komerčnej banky a ukazovateľmi, ktoré slúžia na kvantitatívne vyjadrenie výkonnosti banky. Charakterizujeme si metódy, ktorými sa dá analyzovať finančné zdravie banky a podrobne sa zaoberáme teoretickými východiskami pre komparatívnu analýzu bankovej situácie na trhu.

Zadefinujeme si konkrétne ekonomické ukazovatele a spôsob ich výpočtu, spracovania a interpretácie. Jedná sa o ukazovateľ ziskovosti, rentability, likvidity, produktivity a kapitálovej primeranosti komerčnej banky.

1.1 Úvod do komerčného bankovníctva

Súčasný bankový sektor Slovenska môžeme pokladať za porovnateľný s bankovými sektormi vyspelých štátov, či už v Európe alebo na celom svete. Môžeme teda povedať, že slovenský bankový sektor je široko internacionalizovaný a zároveň univerzálny (Medved' a kol., 2013).

Bankovníctvo tvorí najvýznamnejšiu oblasť ekonomického a finančného systému krajiny. Keďže má problematika manažmentu komerčných bánk výrazný vplyv na aktivity jednotlivých ekonomických subjektov národného hospodárstva je mimoriadne dôležité zamerať sa ako na jej teoretické hľadisko, tak aj na jej praktickú aplikáciu.

Najdôležitejšia súčasť finančného systému sú komerčné banky. Efektívne fungovanie bankového systému môže byť iba za existencie podmienky dôveryhodnosti to znamená vtedy, keď je na trhu dostatočný počet ekonomických subjektov, ochotných zveriť svoje úspory banke a zároveň dostatočný počet ekonomických subjektov ochotných spoliehať sa na finančný systém v prípade nedostatku peňazí.

Prvoradou úlohou bankového manažmentu je bezpečne a efektívne spravovať peniaze cudzích subjektov. Primárne zameranie manažmentu komerčnej banky je na optimalizáciu troch kľúčových parametrov: zisk, riziko a likvidita vo vzťahu k celkovej výkonnosti banky (Belás, Demjan, 2009).

„Zákon o bankách č. 483/2001 Z .z. definuje obchodnú banku nasledovne: banka je právnická osoba so sídlom na území slovenskej republiky založená ako akciová spoločnosť, ktorá

prijíma vklady a poskytuje úvery a ktorá má na výkon činností udelené bankové povolenie. Iná právna forma banky sa zakazuje“ (Belás, Demjan, 2009, s. 7).

V centre záujmov manažmentu komerčnej banky je významná oblasť, a to výkonnosť komerčnej banky. Vzhľadom na predmet podnikania komerčnej banky môžeme povedať, že jej výkonnosť je spojená najmä s finančnými ukazovateľmi výkonnosti a rizikom bankového podnikania. „*Výkonnosť komerčnej banky je schopnosť komerčnej banky dosahovať výsledky podnikateľských aktivít*“ (Belás, Demjan, 2009, s. 29).

Výkonnosť banky vyjadruje jej schopnosť dosahovať výsledky, stanovené akcionármi manažmentu prostredníctvom rozhodovacieho procesu v banke. Tieto výkonnostné ciele sú zadefinované predovšetkým stratégiou banky a porovnávané s výsledkami konkurencie. Existujú rôzne metódy, ukazovatele alebo prístupy merania výkonnosti komerčnej banky. Medzi najdôležitejšie a najpresnejšie ukazovatele výkonnosti komerčnej banky patria práve ukazovatele finančnej výkonnosti banky, ako sú zisk, rentabilita a RORAC. Z toho dôvodu, že vyjadrujú kvalitu danej banky vo vzťahu k vloženému kapitálu, resp. vo vzťahu k rizikovosti bankových obchodov (Belás, Demjan, 2009).

Aktuálne prístupy k meraniu výkonnosti a konkurencieschopnosti komerčnej banky sú:

- Balanced scorecard
- Benchmarking
- Finančná analýza (Kašparovská a kol., 2006)

Finančná analýza je exaktná metóda zhodnotenia pomerových ukazovateľov bankovej výkonnosti a konkurencieschopnosti, ktoré boli dosiahnuté v predchádzajúcom období. Keďže finančná analýza vychádza z účtovných podkladov, má aj určité obmedzenia, pretože v účtovníctve sú zachytávané minulé procesy a ich výsledky v peňažnej forme. Účtovníctvo nemá podchytené zdroje banky, ktoré majú významný vplyv na výkonnosť banky, a to kvalita personálu, kvalita procesov, kvalita MIS. Účtovné ceny neodrážajú v plnom rozsahu trhové ceny bilančných položiek banky a problémom môže byť aj zahrnutie mimobilančných položiek do celkovej výkonnosti banky (Belás, Demjan, 2009).

Pri výbere finančných ukazovateľov výkonnosti komerčnej banky je dôležité aby spĺňali základné kritériá, a to:

- Prezentovať strategické zameranie banky – t. zn., že musia vychádzať zo stratégie danej komerčnej banky

- Vyjadrovať mieru zhodnocovania majetku akcionárov – dôležitá pre vlastníkov kapitálu, ktorý v prípade nízkej výnosnosti odchádzajú do výnosnejších odvetví
- Musia byť vyjadrené v peňažnej forme a zachytávať finančné procesy a ich výsledky v komerčnej banke.
- Komplexne zachytávať finančné procesy v banke – t. zn., že vyjadrujú podstatné stránky finančného riadenia banky (zisk, kapitál, riziká).
- Musia byť schopné merať vhodným spôsobom výkonnosť banky, umožňujú tak porovnanie s konkurenciou a poskytujú relevantné informácie akcionárom a manažérom banky.

Na základe vysvetlených kritérií môžeme definovať najvýznamnejšie ukazovatele finančnej výkonnosti komerčnej banky:

- **Zisk** – je nevyhnutný ukazovateľ, ale nie je to postačujúci predpoklad finančnej výkonnosti banky, pretože výška zisku vo svojej podstate iba vypovedá o tom, že banka má vyššie výnosy než náklady a nezaoberá sa ostatnými finančnými parametrami banky.
- **Rentabilita vlastného kapitálu a rentabilita aktív banky** – ak berieme do úvahy o finančnej výkonnosti veľkosť vloženého vlastného kapitálu, získavame pohľad vlastníka kapitálu, čiže investora na výkonnosť banky.
- **Rentabilita ekonomického kapitálu (RORAC)** – po zakomponovaní aj rizík banky a kapitálovej primeranosti získavame celistvý pohľad na finančnú výkonnosť komerčnej banky (Belás, Demjan, 2009).

Komerčnú banku môžeme chápať ako podnikateľský subjekt s osobitným charakterom. Pri porovnaní s ostatnými podnikateľskými subjektami v odlišných odvetviach ekonomiky, má komerčná banka celý rad špecifických črt, vďaka ktorým má špeciálny význam a postavenie v celej ekonomike. Základný cieľ komerčnej banky sa zhoduje s cieľom ostatným podnikateľských subjektov, a to dosahovanie maximálneho zisku, resp. maximalizácia trhových cien akcií. Keďže ale hovoríme o banke, je potrebné aby boli dodržiavané zásady stability a bezpečnosti z hľadiska rizík bankového podnikania.

Ďalšou charakteristikou banky je, že vystupuje ako finančný sprostredkovateľ, ktorého základnou úlohou je sprostredkovanie pohybu finančných prostriedkov medzi danými ekonomickými subjektmi. (Tkáčová, 2009)

„Komerčná banka ako sprostredkovateľ nakupuje relatívne voľné peňažné prostriedky od subjektov, ktoré ich majú relatívny prebytok a predávajú ich subjektom, ktoré ich majú relatívny nedostatok. Inak povedané sprostredkovanie je založené na tom, že banky prijímajú vklady a z nich na vlastný účet poskytujú úvery“ (Tkáčová a kol., 2009, s. 129).

Špecifickosť komerčnej banky spočíva v princípe, že neobchoduje s bežnými tovarovými komoditami, ale s peniazmi a speňažiteľnými titulmi v čase. Podstatou komerčnej banky ako podnikateľského subjektu je, fakt že väčšinovú časť svojich obchodných aktivít vykonáva prostredníctvom cudzích peňažných prostriedkov. Môžeme to vidieť aj na tom, že výška vlastného kapitálu banky tvorí približne 2% až 9% na celkovej bilančnej sume, na strane pasív. A teda, keď sa na to pozeráme z kvantitatívneho hľadiska táto časť je zanedbateľná, oproti tomu akú dôležitosť zohráva cudzí kapitál. Z toho vyplýva, že komerčná banka musí vykonávať podnikateľskú činnosť so zreteľom na záujmy vkladateľov, veriteľov, akcionárov a verejnosti. A zároveň sa sústreďí na zachovanie stability banky z hľadiska likvidity, solventnosti a rentability (Tkáčová, 2009).

1.2 Charakteristika ekonomických ukazovateľov komerčnej banky

Okrem bankových pravidiel, ktoré ustanovuje centrálna banka a inštitúcie bankového dohľadu, musí banka dodržiavať aj tieto primárne zásady:

- **Zásada rentability** – snaha dosahovať maximálne výnosy pri minimálnych nákladoch
- **Zásada likvidity** – schopnosť banky plniť záväzky voči klientom v akomkoľvek okamihu
- **Zásada solventnosti** – schopnosť platiť záväzky vo vzťahu k tretím subjektom
- **Zásada bezpečnosti** – schopnosť banky úspešne vykonávať manažment rizika (Belás a kol., 2008)

„Rentabilita komerčnej banky vyjadruje, ako efektívne sú zhodnocované prostriedky vkladateľov (vložený vlastný a cudzí kapitál). Ukazovatele rentability vypovedajú o výslednom efekte (ziskovosti) vložených peňazí pri uskutočňovaní komerčných aktivít banky“ (Tkáčová a spol., 2009, s. 142).

V bankovej praxi sa rentabilita meria podobne ako vo výrobných podnikoch, a to pomerovými finančnými ukazovateľmi. Týmito ukazovateľmi dokážeme presnejšie a objektívnejšie informovať o celkovej výkonnosti banky a slúžia ako zdroj hodnotných údajov pre akcionárov banky, manažment a odbornú verejnosť (Tkáčová, 2009).

Likvidita komerčnej banky je spôsobilosť banky v akomkoľvek okamihu dodržať svoje záväzky voči klientom, to znamená vyplatiť vkladateľom banky splatné vklady a úroky z týchto vkladov, resp. poskytnúť klientovi prisľúbený úver (Polouček, 2009).

„Nakoľko komerčná banka vypláca svojim klientom hotovostné peniaze, musí mať v ktoromkoľvek okamihu dostatočné množstvo likvidných aktív. Z tohto dôvodu drží banka časť aktív v likvidnej forme – hotovosť, vklady v iných bankách a v centrálnej banke – povinné a dobrovoľné rezervy“ (Tkáčová a spol., 2009, s. 143).

Je dôležité, aby obchodná banka držala takéto vysoko likvidné aktíva v primeranej forme, pretože vo všeobecnosti čím sú aktíva banky likvidnejšie, tým prinášajú nižší výnos.

Likvidita komerčnej banky je podstatná a potrebná, pretože profil hotovostného toku je nevyspytateľný. Preto si každá banka musí zaistiť, že si bude vedieť poradiť s akýmkoľvek nedostatkom prítoku hotovosti, ktorý môže nečakane nastať. Trvale primeraný objem rýchle aktívnych aktív je jednou z podmienok, ktorými je možné eliminovať riziká spojené s likviditou. Minimálny objem likvidných prostriedkov, ktorý banky musia držať, zodpovedá objemu záväzkov a prípadným klientskym požiadavkám na výbery vkladov (Tkáčová, 2009).

„Jedným z hlavných nástrojov riadenia likvidity je optimalizácia časového súladu splatnosti aktív a pasív, pričom základom je trvale dobrá likvidná pozícia zostatkových splatností vo všetkých časových pásmach“ (Tkáčová a spol., 2009, s. 143).

Medzi rizikové faktory likvidity patria:

- Zníženie zdrojov komerčnej banky
- Zmena trhových úrokových sadzieb
- Možnosť výpadku výnosov aktív
- Rôzna životnosť jednotlivých druhov aktív a pasív

Definícia solventnosti banky znie ako: schopnosť banky uhrádzať svoje bežné záväzky zo svojich bežných príjmov. K zachovaniu solventnosti banky smerujú špecifické činnosti:

- Orientácia na dosahovanie zisku
- Dostatočná výška kapitálu a rezerv na krytie
- Dostatočná výška likvidných aktív (Tkáčová, 2009)

Finančná analýza je v podstate súbor aktivít, ktoré sú nevyhnutné na prípravu, riadenie a kontrolu finančných rozhodnutí. Z hľadiska obsahu a zdrojov posudzovaných ukazovateľov, finančná analýza môže byť:

- interná, ktorá vychádza zo súboru ukazovateľov a rozhodovacích procesov vo vlastnom podniku,
- externá, ktorá vyplýva zo súboru požiadaviek externých subjektov (Horváthová a kol., 2007, s. 71).

Pri finančnej analýze zohrávajú veľký význam pomerové ukazovatele. Úloha pomerových ukazovateľov spočíva v tom, že rôzne položky zozbierané z účtovných výkazov sa dávajú do vzájomného pomeru a ich výsledné hodnoty sa porovnávajú:

- v čase – na základe toho vieme zdefinovať aktuálny trend konkrétnej banky,
- v priestore – to znamená s ukazovateľmi konkurenčného subjektu alebo so strednými hodnotami podnikov v rovnakom odvetví podnikateľskej činnosti v tom istom čase.

Objektivizácia výsledkov finančnej analýzy:

- trendová analýza,
- analýza vzťahov medzi finančnými ukazovateľmi,
- komparatívna analýza,
- analýza na báza cash flow (Horváthová a kol., 2007, s. 75).

Pri komparatívnej analýze ide o odvetvové porovnávanie. Môže ísť o porovnávanie hodnôt vybraných ekonomických ukazovateľov s odporúčanými hodnotami alebo o porovnávanie na základe štatistických údajov súboru podnikateľských subjektov danej ekonomiky (Horváthová a kol., 2007).

Za najvýznamnejšie ukazovatele finančnej výkonnosti komerčnej banky považujeme:

- ukazovateľ ziskovosti,
- rentabilita vlastného kapitálu a rentabilita aktív banky (Belás, Demjan, 2009).

S výnimkou uvedených ukazovateľov finančnej výkonnosti komerčnej banky sa ešte v praxi používajú najčastejšie ukazovatele ako sú:

- ukazovateľ produktivity,

- ukazovateľ kapitálovej primeranosti,
- ukazovateľ likvidity (Tkáčová a kol., 2009).

1.2.1 Ukazovateľ ziskovosti

Hlavným cieľom komerčnej banky musí byť vždy dosahovanie ziskového hospodárskeho výsledku, nemôže sa stať situácia, že by bola banka v strate. Všetky podnikateľské činnosti banky, ktoré nesmerujú k dosahovaniu zisku sú považované za nesprávne.

Zisk je záležitosťou všetkých segmentov komerčnej banky, každý jeden sa na ňom z určitej časti podieľa. Banka, ktorá je svojou činnosťou zameraná na dosahovanie a zvyšovanie zisku, je aj banka vysoko zameraná na potreby klientov. Úspešný hospodársky výsledok je dôkazom toho, že banka správne reagovala na spotrebiteľské správanie a bola schopná udržať si kvalitu produktov pri zameraní na spokojnosť klientov.

Principiálnou zásadou riadenia ziskovosti komerčnej banky je maximalizácia výnosov a minimalizácia nákladov vzhľadom na jej trhové postavenie (Belás, Demjan, 2009).

Činnosti banky, ktoré vedú k dosahovaniu zisku sú: úprava štruktúry aktív, zameranie sa na vyššie výnosy z bankových aktív, z poplatkov a provízií, zníženie viacerých druhov nákladov na zdroje banky, pravidelná kontrola prevádzkových a režijných nákladov, obozretný prístup k výkonom banky z vyšším rizikom (Belás a kol., 2008).

Výsledok hospodárenia komerčnej banky sa vypočíta ako rozdiel medzi výnosmi a nákladmi komerčnej banky (Belás, Demjan, 2009).

$$HV = \text{Výnosy} - \text{Náklady}$$

Ak je $HV > 0$, banka dosiahla ZISK

Ak je $HV < 0$, banka dosiahla STRATU

1.2.2 Ukazovatele rentability

Napriek tomu, že samotný zisk nám hovorí o úspešnosti hospodárskej činnosti podnikateľského subjektu, nevieme z neho objektívne vyhodnotiť finančnú výkonnosť banky. A tak sa zameriame na ďalší významný ukazovateľ, a to je rentabilita. Pri analýze ukazovateľov rentability má rozhodujúce postavenie zisk podnikateľského subjektu. Za základné ukazovatele rentability považujeme rentabilitu aktív, tržieb a vlastného imania (Horváthová a kol., 2007).

Rentabilita aktív

Tento ukazovateľ vyjadruje okrem miery zhodnotenia aktív aj návratnosť vloženého kapitálu. Preto je dôležité aby výška minimálna výška rentability aktív siahala aspoň na úroveň vkladovej úrokovej sadzby (Horváthová a kol., 2007).

Rentabilita aktív (ROA) sa člení na hrubú a čistú:

$$\text{ROA (hrubá)} = \frac{\text{zisk pred zdanením}}{\text{celkové aktíva}} \times 100\%$$

$$\text{ROA (čistá)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{celkové aktíva}} \times 100\%$$

Rentabilita vlastného imania

Ako ďalší si definujeme ukazovateľ rentability vlastného imania, ktorý vyjadruje mieru zhodnocovania vlastného investovaného kapitálu do podnikateľskej činnosti vo vzťahu k riziku danej investície. Rentabilita vlastného imania má vyššiu hodnotu než rentabilita celkového kapitálu (Horváthová a kol., 2007).

$$\text{ROE (hrubá)} = \frac{\text{zisk pred zdanením}}{\text{vlastné imanie}} \times 100\%$$

$$\text{ROE (čistá)} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{vlastné imanie}} \times 100\%$$

1.2.3 Ukazovatele likvidity

Likvidita vyjadruje schopnosť podnikateľského subjektu splácať svoje záväzky v stanovenom čase a v plnej výške (Horváthová a kol., 2007).

„Likvidita aktíva je tým vyššia, čím je kratšia jeho premena na peňažnú formu a čím nižšia je strata s uvedenou premennou spojená“ (Horváthová a kol., 2007, s. 78).

Najvýznamnejšie ukazovatele na meranie likvidity sú:

- Likvidita 1. stupňa
- Likvidita 2. stupňa
- Likvidita 3. stupňa (Horváthová a kol., 2007)

Likvidita 1. stupňa

Prvý ukazovateľ predstavuje hodnotu platobnej schopnosti podnikateľského subjektu a riadime sa pri ňom odporúčanými hodnotami, ktoré sa pohybujú medzi 0,2 a 0,8 (Horváthová a kol., 2007).

$$\text{likvidita 1. stup.} = \frac{\text{najlikvidnejšie aktíva}}{\text{bežné pasíva}}$$

Likvidita 2. stupňa

O likvidite 2. stupňa hovoríme vtedy, keď ide o bežnú likviditu, inými slovami o pohotovú likviditu. Na získanie údajov vieme použiť dva výpočty, pri oboch je nutné vylúčenie neodbytných pohľadávok a zásob. Z toho dôvodu, že tieto aktíva patria medzi najmenej likvidné. Optimálna hodnota sa nachádza v rozpätí od 0,8 do 1,5, pretože v tomto rozhraní je predpokladané, že podnikateľský subjekt bude schopný uhrádzať svoje záväzky bez toho aby musel použiť svoje aktíva prípadne zásoby. V prípade, že dôjde k nižšej hodnote tohto ukazovateľa, podnikateľský subjekt musí pristúpiť k predaju zásob a to v prípade, že banka vystupuje ako veriteľ je neprijateľná situácia (Horváthová a kol., 2007).

$$\text{likvidita 2. stup.} = \frac{\text{finanč. majetok} - \text{krátkodobé pohľ.}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

$$\text{likvidita 2. stup.} = \frac{\text{bežné aktíva} - \text{zásoby}}{\text{bežné pasíva}}$$

Likvidita 3. stupňa

Tento ukazovateľ je tiež označovaný aj ako celková likvidita a závisí od štruktúry aktív. Vyjadruje nutnosť podnikateľského subjektu držať časť svojho majetku vo forme obežných aktív, čiže najlikvidnejšej forme. Za cieľom zabezpečiť plynulý a bezpečný chod podnikateľskej činnosti. Odporúčané hodnoty sa nachádzajú medzi 1,5 a 2,5. V prípade, že je výsledná hodnota menšia ako 1, ukazovateľ poukazuje na nesolventnosť podnikateľského subjektu, rovnako ako aj príliš vysoká hodnota hovorí o neefektívnom využívaní vložených prostriedkov (Horváthová a kol., 2007).

$$\text{likvidita 3. stup.} = \frac{\text{obežné aktíva} - \text{dlhodobé pohľ.}}{\text{krátkodobé záväzky}}$$

Likvidita komerčnej banky je neustále meniaci sa súbor vzťahov a vzájomných väzieb, ktorý obsahuje:

- štruktúru aktív z hľadiska ich likvidity a citlivosti na úrokové sadzby,
- štruktúru pasív z hľadiska ich splatnosti a citlivosti na úrokové sadzby,
- vzájomné vzťahy medzi aktívami a pasívami v čase (Horváthová, 2009).

V súvislosti s likviditou treba spomenúť aj ukazovateľ solventnosti, ktorý predstavuje schopnosť banky uhrádzať svoje bežné záväzky zo svojich bežných príjmov alebo rýchlym speňažením svojich aktív, a to aj v takom prípade, kedy banka vykazuje stratu, aj voči tretím osobám.

Pod pojmom „záväzky voči tretím osobám“ môžeme chápať: mzdy zamestnancom, platby dodávateľom, daňové povinnosti, rôzne prevádzkové a investičné platby.

Tým, že sa likvidita a solventnosť často prelínajú, je náročné špecifikovať, či ide o problém s likviditou alebo solventnosťou komerčnej banky. Platí pravidlo, že ak je banka likvidná je aj solventná, môže ale nastať aj situácia kedy je síce banka solventná, ale nie je likvidná. Tieto problémy treba rozlišovať, keď sa rozhoduje o postupe ich riešenia.

Problémy s likviditou sa dajú riešiť napríklad požiadanim o pomoc centrálnu banku, avšak problémy so solventnosťou sa riešia najmä zvýšením kapitálu banky. V prípade, že je banka nesolventná, pravdepodobne už vyčerpala svoje rezervy na krytie strát, a teda na doplnenie kapitálu banky je potrebný vstup ďalšieho kapitálu do banky (Horváthová, 2009).

Problémy súvisiace s likviditou a solventnosťou majú obzvlášť podobné vonkajšie prejavy:

- Neschopnosť vyplácať vklady, ale nie je jasné, čo je príčinou problému.
- Predaj cenných papierov a použitie bankových rezerv na riešenie problémov.

Rozdielmi pri likvidite a solventnosti sú vnútorné súvislosti s položkami bilancie.

1. Ukazovatele likvidity možno konštruovať ako:

- Podiel vybraných položiek aktív na položke pasív
- Podiel jednej skupiny aktív na inej skupine aktív

2. Ukazovatele solventnosti sú skonštruované pomocou podielu pasív a aktív (Horváthová, 2009)

$$\text{Ukazovatele likvidity banky} = \frac{\text{Aktíva}}{\text{Pasíva}}$$

$$\text{Ukazovatele solventnosti banky} = \frac{\text{Kapitál} + \text{rezervy}}{\text{Aktíva}}$$

Ak upravíme vzorec tým, že vymedzíme kapitál a rezervy takzvaným zostatkovým spôsobom ako rozdiel medzi aktívami a záväzkami, dostaneme:

$$\text{Solventnosť} = 1 - \frac{P}{A} = 1 - \frac{1}{\frac{A}{P}} = 1 - \frac{1}{\text{Likvidita}}$$

Týmto spôsobom je možné vymedziť aj konkrétne kvantitatívne väzby medzi likviditou a solventnosťou banky. Spôsob kvantifikácie je však iba zjednodušením, ktoré sa odkláňa od vecného obsahu konkrétnych pojmov.

Spájanie pojmov likvidita a solventnosť vyplýva z podobnosti pri postupe riešenia problémov s likviditou a so solventnosťou. Ktoré sa v oboch prípadoch riešia predajom cenných papierov. Takéto stotožňovanie však nie je prípustné v prípade, že dochádza k analýze situácie bankovým dohľadom, ktorý na základe identifikácie toho, či ide o problém s likviditou, alebo so solventnosťou, volí postup riešenia problému, prípadne opatrenia na zlepšenie situácie (Horváthová, 2009).

Rozlišovanie medzi uvedenými ukazovateľmi má mimoriadny význam, ktorý je nutné rešpektovať v podmienkach pokroku a zmien ekonomiky, a s tým súvisiacou nestabilitou bankového sektora.

1.2.4 Ukazovateľ produktivity

V podmienkach súčasného konkurenčného trhového prostredia zohrávajú významnú rolu ukazovatele produktivity bankového podnikania. Tieto ukazovatele odrážajú kvalitu manažérskeho riadenia banky. Okrem toho, že ide o dôležitý ukazovateľ konkurencieschopnosti komerčnej banky, je to aj indikátor efektívneho využívania bankových zdrojov. V súčasnej dobe je najviac využívaný zisk na 1 zamestnanca, ktorý dostaneme, keď si dáme do pomeru zisk komerčnej banky s priemerným počtom zamestnancov (Medved' a kol., 2013).

$$\text{Produktivita} = \frac{\text{čistý zisk po zdanení}}{\text{priemerný počet zamestnancov}}$$

1.2.5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti

Kapitálová primeranosť určuje, aká by mala byť štruktúra a úroveň kapitálu komerčnej banky, so zreteľom na rôzne druhy rizík a rozdielnu povahu jednotlivých kapitálových zložiek. Ideálnym cieľom kapitálovej primeranosti je dosiahnuť, že všetky možné budúce nepriaznivé dopady na hospodárenie banky budú vykryté vlastnými zdrojmi komerčnej banky, a teda ich

zúčtovanie bude vykonané na ťarchu vlastného kapitálu. Bez toho aby muselo byť siahnuté na cudzie zdroje, predovšetkým na zdroje klientov.

Regulovaný bankový sektor je z toho dôvodu zameraný na výpočet možných rizík a zavedení minimálnej úrovni vlastného kapitálu. Z toho čo bolo spomenuté môžeme skonštatovať, že snahou akcionárov komerčnej banky je minimalizovať úroveň vlastného kapitálu a snahou manažmentu a klientov banky je maximalizovať túto úroveň (Belás a kol., 2008).

Kapitál je jeden z ukazovateľov, voči ktorému sa stanovujú limity pre viaceré druhy aktív alebo bankových obchodov. Tieto limity slúžia na zabránenie tvorby rizika pri ich vykonávaní. Tieto aktivity finančných inštitúcií sú regulované: bankovým dohľadom, komisiou pre cenné papiere a inými regulačnými orgánmi. Základným cieľom regulátorov je chrániť klientske záujmy, vrátane vkladateľov. Ukazovateľ kapitálovej primeranosti vieme zhodiť aj tak, že predstavuje ohodnotenie bezproblémového stavu finančnej inštitúcie v budúcnosti, to znamená, že je nám ukazuje finančnej silu a dôveryhodnosť komerčnej banky (Polouček a kol., 2006).

Ak je hodnota kapitálovej primeranosti vyššia ako 0 znamená to, že komerčná banka je solventná. Naopak záporná alebo nižšia hodnota ako je optimálna úroveň kapitálovej primeranosti znamená vyššiu pravdepodobnosť straty. Paradoxom je, že navyšovanie kapitálovej primeranosti predstavuje pre klientov vyššiu bezpečnosť, ale na druhej strane to znamená nižší zisk inštitúcie pripadajúceho na jednotku kapitálu. To v preklade znamená, že ak by bola banka pri svojej podnikateľskej činnosti úspešná, nižšia hodnota kapitálovej primeranosti by pre akcionárov znamenala vyššiu pravdepodobnosť zhodnotenia vložených finančných prostriedkov, ale pre klientov, iba ich výnosy z vkladov.

Ako dohľad nad bankovým sektorom bol v roku 1974 založený „Bazilejský výbor“, ktorý stanovil kapitálovú primeranosť koeficientom, ktorý dával do podielu kapitál a rizikovo vážená aktíva. Stanovená hodnota mala dosahovať úroveň minimálne 8%.

$$KP = \frac{\text{kapitál}}{\text{rizikovo vážené aktíva}} \times 100\% ; KP \geq 8\%$$

V roku 2004 bazilejský výbor schválil novú bazilejskú dohodu o kapitálovej primeranosti označovanú ako BASEL II, ktorý viedol k zavedeniu nového výpočtu kapitálových požiadaviek smerom k rizikovo citlivejším prístupom, a tiež k zvýšeniu požiadaviek na riadenie rizík v komerčných bankách (Belás, Demjan, 2009).

$$KP = \frac{\text{kapitál}}{\text{celkové rizikovo vážené aktíva}} \times 100\% ; KP \geq 8\%$$

Nová dohoda o kapitálovej primeranosti Basel III je výsledkom najaktuálnejšej snahy medzinárodných spoločenstiev o vytvorenie nového štandardu úrovne kapitálovej primeranosti. Táto dohoda je interpretovaná v podobe konkrétnych kapitálových požiadaviek medzi centrálnymi bankami krajín a autoritami bankového dohľadu. Rozdiely v kapitálových požiadavkách medzi dohodami Basel II. a Basel III. sú zobrazené v nasledujúcej tabuľke. Kapitálová požiadavka 8% stále platí, pričom je v oboch prípadoch možné rozdiel medzi Tier 1¹ a požadovanou hodnotou vyrovnáť prostredníctvom kapitálu Tier 2² (Belás, 2010).

Tabuľka 1 Kapitálová primeranosť podľa Basel II. a Basel III.

	Basel II.	Basel III.
Tier 1 Capital Ratio	4%	6%
Core Tier 1 Capital Ratio	2%	4,50%

Zdroj: (Belás, 2010, s.321)

Vývoj Basel III prebiehal postupne, najprv sa v priebehu rokov 2013-2019 zvýšili úrovne Tier 1 na 6%, pričom celková minimálna výška kapitálovej primeranosti zostala na úrovni 8%. Neskôr k tejto požiadavke pribudol tzv. „kapitálový vankúš“ odvíjajúci sa z proticyklických opatrení, ktorý v roku 2019 nadobudol výšku 2,5% takže spolu s minimálnym celkovým kapitálom 8% dosiahol hodnotu 10,5% . Nové požiadavky kapitálovej primeranosti podľa Basel III vymedzujú definíciu Tier 1 kapitálu a hlavným zámerom je zaviesť povinnosť k väčšej pripravenosti bánk na možné riziká, čo ich viaže k zvýšeniu svojej kapitálovej rezervy. To banka môže docieľiť napr. emisiami akcií, predajom rizikovo vážených aktív alebo v krajnom prípade obmedzením tých obchodných aktivít, ktoré majú vyššie riziko (Elliot, 2010).

¹ Kapitál Tier 1 sa považuje za tzv. going concern kapitál. Ide o kapitál, ktorý umožňuje banke pokračovať v činnosti a udržať si platobnú schopnosť.

² Kapitál Tier 2 sa považuje za tzv. gone concern kapitál. Ide o kapitál, ktorý umožňuje inštitúcii uhradiť záväzky voči vkladateľom a prednostným veriteľom v prípade platobnej neschopnosti. (Kapitálové požiadavky pre bankový sektor. [online]. [citované 2022-4-18])

2 CIEĽ PRÁCE

Na slovenskom bankovom trhu v súčasnosti figuruje množstvo komerčných bánk, ktoré ponúkajú rovnaké alebo podobné produkty a služby svojim klientom. Vďaka bankovým dohľadom a iným štátnym regulátorom, ktoré upravujú podmienky bankovej podnikateľskej činnosti, musia banky dodržiavať špecifické pravidlá. Ide hlavne o dodržiavanie stanovených hodnôt finančných ukazovateľov, hovoríme napríklad o kapitálovej primeranosti alebo návratnosti aktív.

Tieto takzvané limity slúžia na krytie možných rizík a ochraňujú tak vklady klientov. Ich úloha je veľmi dôležitá a prináša bezpečnosť do bankového sektora, zároveň však znižuje rozdiely v hodnotách finančných ukazovateľov (keďže musia banky dosahovať jednotné odporúčané hodnoty) medzi konkurenčnými bankami. Výsledným efektom je sťažené rozhodovanie spotrebiteľa, ktorej banke dôverovať a zveriť svoje úspory.

Práve preto cieľom tejto práce je zrealizovať komparatívnu analýzu troch najväčších bánk na Slovensku, na základe ich finančných ukazovateľov. Následne z čoho budeme môcť určiť jednoznačného lídra na bankovom trhu za obdobie od roku 2019 do roku 2020.

3 METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA

V tretej kapitole bakalárskej práce analyzujeme vybrané ekonomické ukazovatele, ktoré sme teoreticky predstavili v prvej kapitole. Analýzu na konkrétnych Slovenských komerčných bankách. Na Slovensku máme široký výber komerčných bánk, ktoré majú podobnosť vo svojom portfóliu ponúkaných produktov. A teda, pri rozhodovaní, ktoré banky budeme analyzovať sme sa riadili podľa umiestnenia jednotlivých bánk v rebríčku hodnotenia bánk magazínu TREND za rok 2019. Na prvých troch priečkach sa umiestnili banky v tomto poradí:

1. Slovenská sporiteľňa, a.s.,
2. Všeobecná úverová banka, a.s.,
3. Tatra banka, a.s. (Banky - rebríčky k 30.06.2019. [online]. citované 2022-4-18)

V prvej časti si najprv predstavíme jednotlivé komerčné banky, ich profil banky, následne spravíme analýzu vybraných ekonomických ukazovateľov každej banky zvlášť. A v druhej časti si zhrnieme zistené údaje a dáme si do porovnania vybrané banky navzájom, to znamená, že použijeme metódu komparatívnej analýzy.

Pri získavaní údajov ekonomických ukazovateľoch sme narazili na problém, keďže v účtovných výkazoch chýbajú údaje o objeme krátkodobých alebo dlhodobých cenných papieroch, ktoré sú potrebné pri výpočte daných stupňov ukazovateľa likvidity, nebudeme môcť vykonať analýzu tohto ukazovateľa. Z toho vyplýva, že pri komparatívnej analýze budeme sledovať iba vývoj ziskovosti, rentability aktív, rentability vlastného kapitálu, produktivity a kapitálovej primeranosti.

Pri analýze výkonnosti bánk ekonomickými ukazovateľmi budeme vychádzať z výročných správ jednotlivých bánk, ktoré sú zo zákona uverejňované každý rok do štyroch mesiacov od skončenia kalendárneho roku. Súčasťou týchto výročných správ je tiež konsolidovaná a individuálna účtovná závierka, ktoré musia byť v prípade finančných inštitúcií overené audítorom.

Vzhľadom k tomu, že v našej bakalárskej práci porovnávame a analyzujeme výkonnosť bankových skupín, budeme používať konsolidované účtovné údaje.

3.1 Slovenská sporiteľňa, a.s.

Jedná sa o najväčšiu komerčnú banku na Slovensku s najdlhšou históriou, ktorá sa datuje od roku 1923, kedy bola založená Mestská sporiteľňa v Bratislave. Najskôr tvorila banka súčasť Československej štátnej sporiteľne a od roku 1969 začala fungovať ako samostatná zložka

– Slovenská štátna sporiteľňa, š. p. ú. V roku 1990 získala univerzálnu bankovú licenciu a zamerala sa na poskytovanie služieb aj v segmente inštitucionálnych a podnikateľských klientov. Pod obchodným menom Slovenská sporiteľňa, akciová spoločnosť funguje od roku 1994 a v roku 2001 sa zaradila do silnej finančnej skupiny Erste Bank der oesterreichischen Sparkassen AG

Za dlhé roky na trhu si vybudovala dominantné postavenie v oblasti vydávania platobných kariet a poskytovaní úverov, zároveň má najrozsiahlejšiu sieť obchodných miest a najväčší podiel na trhu vkladov. Svojim klientom poskytuje rozsiahlu ponuku produktov a služieb. Od obyčajných bežných účtov, služieb platobného styku, úverov až po rôzne typy termínovaných vkladov a v súčasnosti sa zameriava aj na poskytovanie moderných služieb elektronického bankovníctva. Taktiež nezaostáva ani v medzinárodných obchodoch, keďže zahraničné aktivity banky a jej klientov sú podporované členstvom Slovenskej sporiteľne v medzinárodnom platobnom združení S.W.I.F.T. (Profil banky SLSP, a.s. [online]. citované 2022-3-18)

Súčasným vykonávateľom nezávislého auditu Slovenskej sporiteľne bola spoločnosť PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o., ktorá sa zaväzuje, že účtovná závierka vo všetkých významných súvislostiach verne a poctivo zobrazuje aktíva, pasíva a finančnú situáciu banky a taktiež výsledky ich hospodárení jednotlivých obdobiach sú v súlade s Medzinárodnými štandardmi účtovníctva prijatými právom Európskej únie.

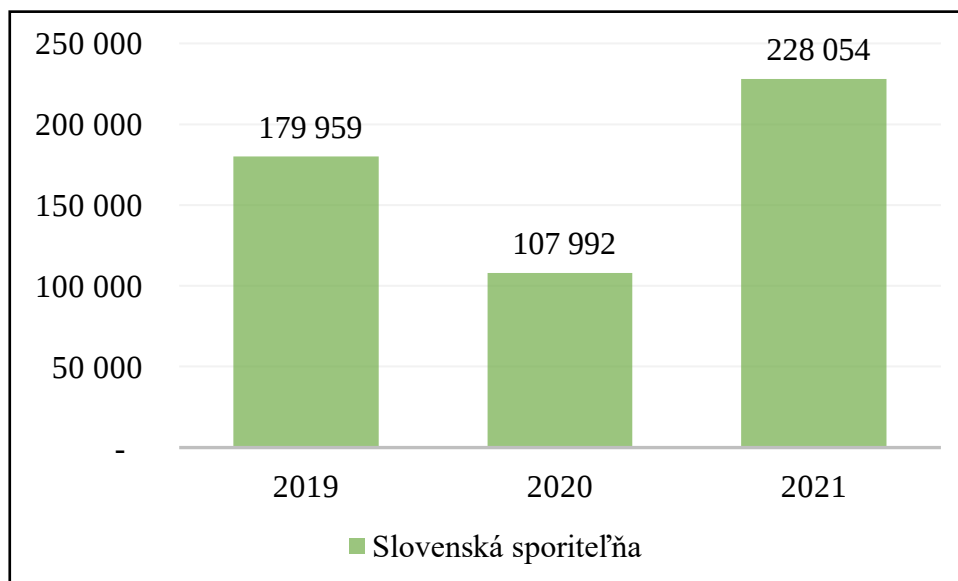
3.1.1 Ukazovateľ ziskovosti

Keďže banka podniká z väčšiny časti s cudzími zdrojmi akcionárov, je pre nich veľmi dôležité, aby bol bankový podnikateľský subjekt ziskový. Hlavnou zásadou ziskovosti v Slovenskej sporiteľni je maximalizácia výnosov a minimalizácia nákladov pri zachovaní najvyššej možnej spokojnosti klientov.

Na základe grafického vyhodnotenia sme zistili, že Slovenská sporiteľňa, a. s. zarobila v roku 2019 sumu 179 959 000 EUR, v roku 2020 sumu 107 992 000 EUR a v roku 2021 sumu 228 054 000 EUR. Jej ziskovosť má za posledné dva roky 2020 a 2021 rastúcu tendenciu.

Oproti roku 2020 zarobila banka v roku 2021 až o 120 062 000 EUR viac, čo je viac ako dvojnásobok predošlého roku.

Graf 1 Ukazovateľ ziskovosti SLSP (v tis. €)

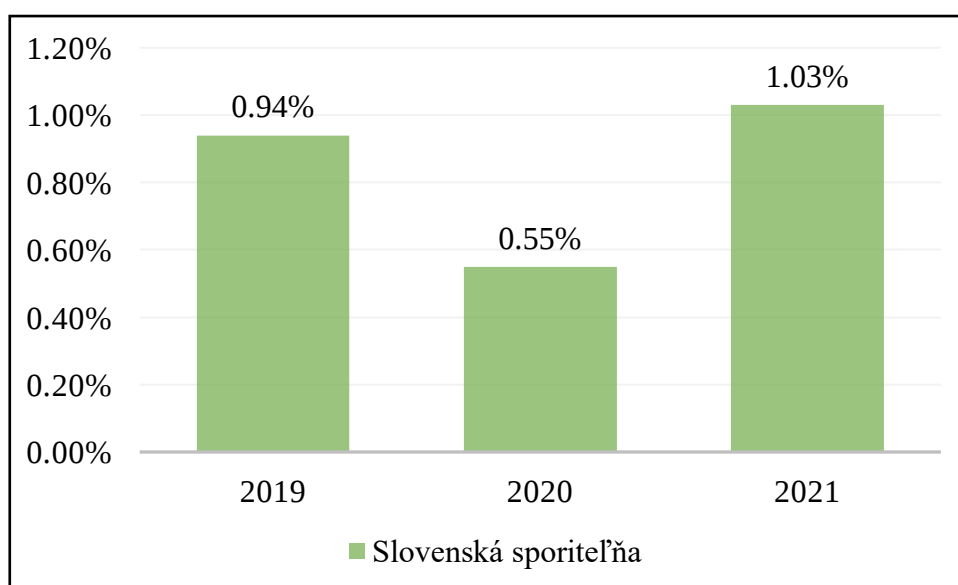
Zdroj: Vlastné spracovanie výročných správ SLSP 2019-2021

3.1.2 Ukazovateľ rentability aktív

Nakoľko sme si v teoretických východiskách práce vysvetlili, že iba ukazovateľ ziskovosti nestačí na získanie objektívnych informácií o výkonnosti banky, tak sa zameriame na ďalší významný ukazovateľ, a to je rentabilita.

Prvým ukazovateľom, ktorý treba sledovať je **rentabilita aktív**, pomocou ktorého vieme pochopiť ako manažment zhodnocuje aktíva banky.

Graf 2 Ukazovateľ ROA SLSP

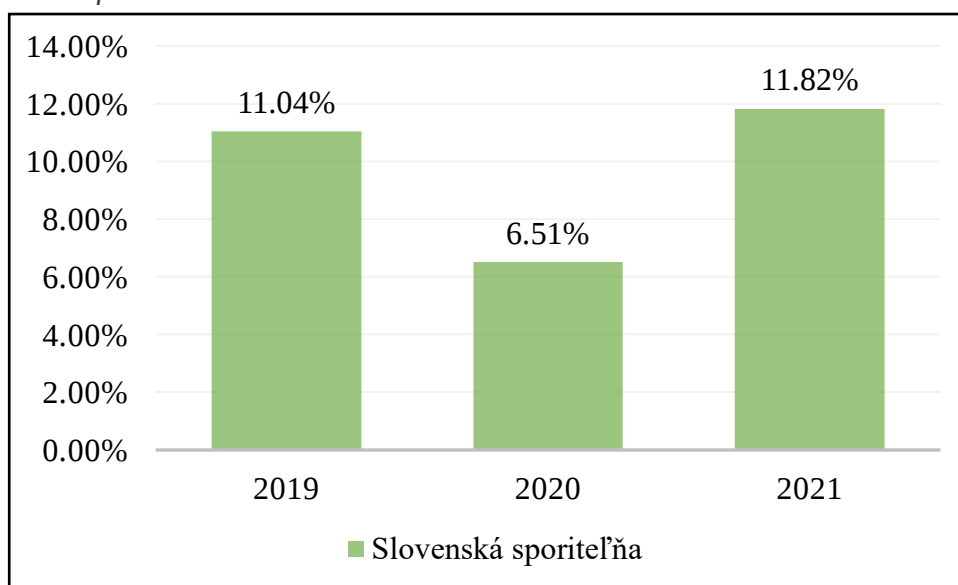
Zdroj: Vlastné spracovanie výročných správ SLSP 2019-2021

Najvyššiu rentabilitu aktív Slovenská sporiteľňa, a.s. dosiahla v roku 2021, kedy jej úroveň bola 1,03%, čiže banka svoje aktíva zhodnotila relatívne dobre. Najvyšší podiel na tomto výsledku majú úvery poskytnuté klientom. Najnižšie ROA v sledovanom období dosahovala Slovenská sporiteľňa v roku 2020, kedy úroveň ROA bola len 0,55%, čiže slabá. O tomto výsledku rozhodol najmä nižší objem úverov poskytnutý klientom, čo môže byť zapríčinené pandémiou COVID – 19, ktorá rozhodne ovplyvnila spotrebiteľské správanie klientov banky.

3.1.3 Ukazovateľ rentability vlastného kapitálu

Ďalším ukazovateľom rentability komerčnej banky je **rentabilita vlastného kapitálu**.

Graf 3 Ukazovateľ ROE SLSP

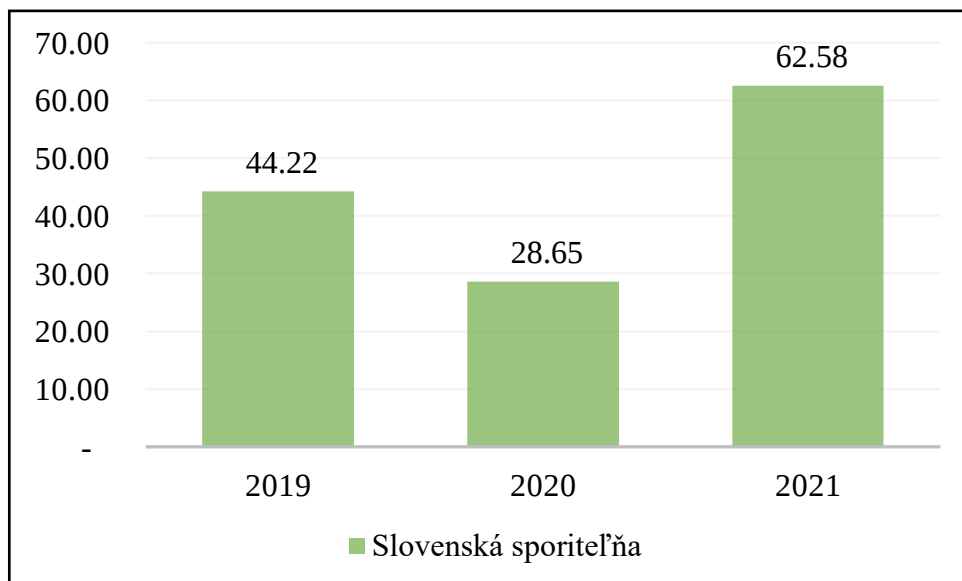
Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ SLSP 2019-2021

Tak isto ako aj pri rentabilite aktív nám z analýzy najhoršie vyšiel rok 2020. Z vlastných výpočtov nám vyšlo, že miera návratnosti kapitálu v tomto roku bola 6,51%, čo znamená, že na 1€ vlastného kapitálu pripadá 0,0651 € čistého zisku. Tento ukazovateľ nám hovorí, že oproti roku 2019 si Slovenská sporiteľňa, a.s. výrazne pohoršila, ale investície akcionárov sa napriek tomu zhodnocovali. Keď sa pozrieme na rok 2021 vidíme, že Slovenská sporiteľňa vykázala zlepšenie o 5,31% oproti roku 2020.

3.1.4 Ukazovateľ produktivity

Na spracovanie ukazovateľa produktivity sme si mohli vybrať z viacerých prístupov. My sme si vybrali metódu spomínanú v prvej kapitole bakalárskej práce, a to celkovú produktivitu zamestnancov. Ide teda o vyjadrenie zisku pripadajúceho na jedného zamestnanca, a okrem iného nám tento ukazovateľ odráža aj kvalitu manažérskeho riadenia banky.

Graf 4 Ukazovateľ produktivity SLSP (v tis. €)

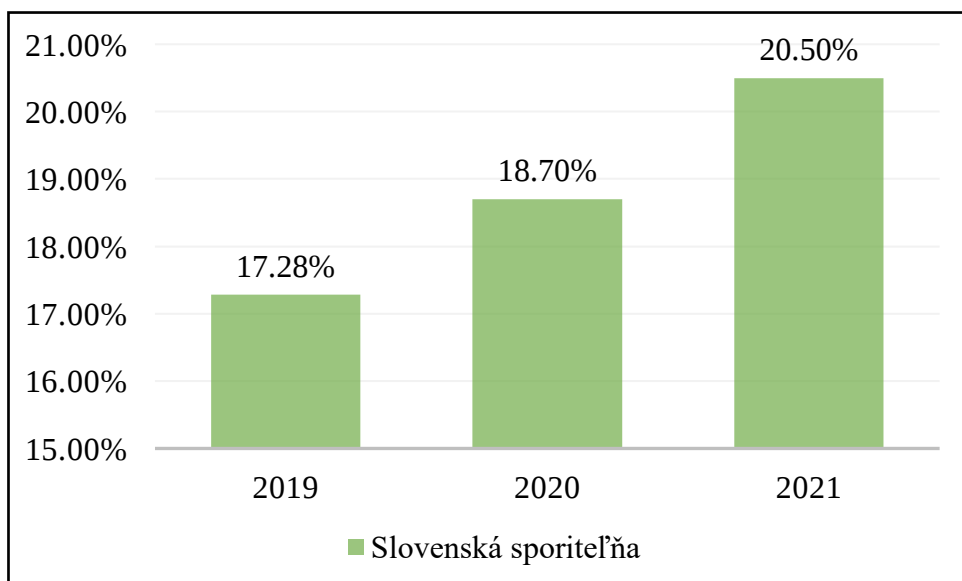
Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ SLSP 2019-2021

Na spracovanie sme použili vlastné výpočty získané z účtovných výkazov bánk za jednotlivé roky. V roku 2019 dosahoval čistý zisk pripadajúci na jedného zamestnanca Slovenskej sporiteľne, a.s. 44 220 € a na konci sledovaného obdobia v roku 2021 táto hodnota vzrástla až na 62 580 €. O tento výsledok sa pričínal dvojnásobný nárast čistého zisku v porovnaní s rokom 2020, pričom počet zamestnancov bol približne 3644.

3.1.5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti

V rámci hodnotenia výkonnosti Slovenskej sporiteľne, a.s. sme venovali pozornosť aj kapitálovej primeranosti. Tento ukazovateľ je dôležitý sledovať z toho dôvodu, že slúži ako hlavný zdroj krytia strát.

Graf 5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti SLSP

Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ SLSP 2019-2021

V roku 2019 dosahovala kapitálová primeranosť Slovenskej sporiteľne, a.s 17,28%, v roku 2020 jej hodnota stúpila na úroveň 18,7% a v roku 2021 dosiahla zatiaľ najvyššiu hodnotu, a to 20,5%.

Z tohto nám vyplýva, že Slovenská sporiteľňa, a.s je nie len finančne stabilná, a dodržiava Basel III., v ktorom je hodnota kapitálovej primeranosti stanovená na úrovni 8%. Ale dokonca sa jej darí túto hodnotu dvojnásobne prekročiť, a zachovať si tak rastúci vývoj v porovnaní s predošlými rokmi.

3.2 Všeobecná úverová banka, a.s.

Označenie druhá najväčšia banka získava Všeobecná úverová banka, ktorá je jediná banka na Slovensku s licenciou na poskytovanie bankových služieb svojim firemným aj individuálnym klientom, v celom rozsahu. Vznik Všeobecnej úverovej banky sa píše dňa 1. januára 1990, napriek tomu, že až v roku 1992 sa premenovala na akciovú spoločnosť zaradenú do Fondu národného majetku SR. Najviac prelomovým bolo pre činnosť banky získanie väčšinového podielu vo VÚB talianskou bankovou skupinou IntesaBci. Tento moment nastal vďaka procesu privatizácie, a teda na konci roka 2001. Počas svojej existencie získala VÚB banka množstvo svetových ocenení a v súčasnosti je už niekoľko rokov v súťaži finančných produktov Zlatá minca najocenennejšou bankou Slovenska.

Jadrom ponúkaných služieb a produktov banky sú hypotekárne a spotrebné úvery, firemné bankovníctvo a financovanie zahraničnoobchodných aktivít, spotrebiteľské financovanie či faktoring. Na Slovensku má širokú sieť obchodných miest, vďaka ktorým je schopná efektívne poskytovať svoje služby. A okrem toho prevádzkuje aj 11 hypotekárnych centier so zameraním na financovanie bývania. (Profil banky VÚB, a.s. [online]. citované 2022-3-18)

Nezávislým vykonávateľom podrobného auditu výročnej správy Všeobecnej úverovej banky bola spoločnosť Ernst & Young Slovakia, s.r.o., ktorá vykonala audit podľa medzinárodných audítorských štandardov a osobitných požiadavkách týkajúcich sa auditu subjektov verejného záujmu.

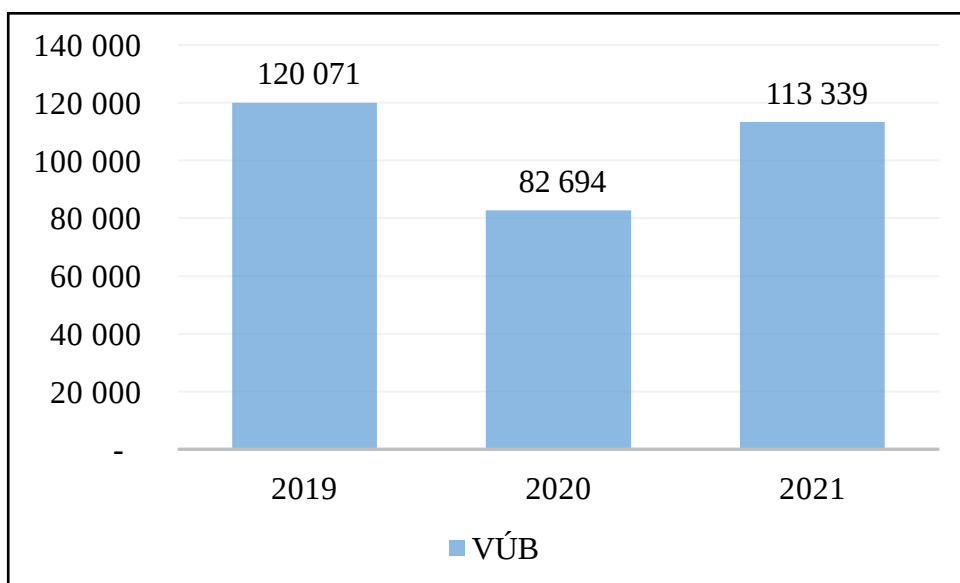
3.2.1 Ukazovateľ ziskovosti

Čo sa týka finančnej výkonnosti Všeobecnej úverovej banky, je jasné, že v porovnaní s pandemiou 2020 vyzerajú čisté výsledky roku 2021 ukážkovo. Na vlastnom grafickom znázornení vidíme, že výsledky hospodárenia v roku 2021 boli vyššie o 37,1% porovnaní s

predchádzajúcim rokom, a teda čistý zisk vzrástol až na 113,4 milióna eur. Aj napriek tomuto obrovskému nárastu však čistý zisk nedosiahol úroveň z roku 2019, čo bolo približne 120 miliónov eur.

Z výročnej správy z roku 2021 sme zistili, že k tomuto nárastu prispelo niekoľko jednorazových faktorov, ktoré je potrebné jasne vymedziť, aby sme pochopili hlavné trendy v ziskovosti a výzvy, ktorým banka čelí v súvislosti s pretrvávajúcimi nízkymi úrokovými sadzbami.

Graf 6 Ukazovateľ ziskovosti VÚB (v tis. €)

Zdroj: Vlastné spracovanie výročných správ VÚB 2019-2021

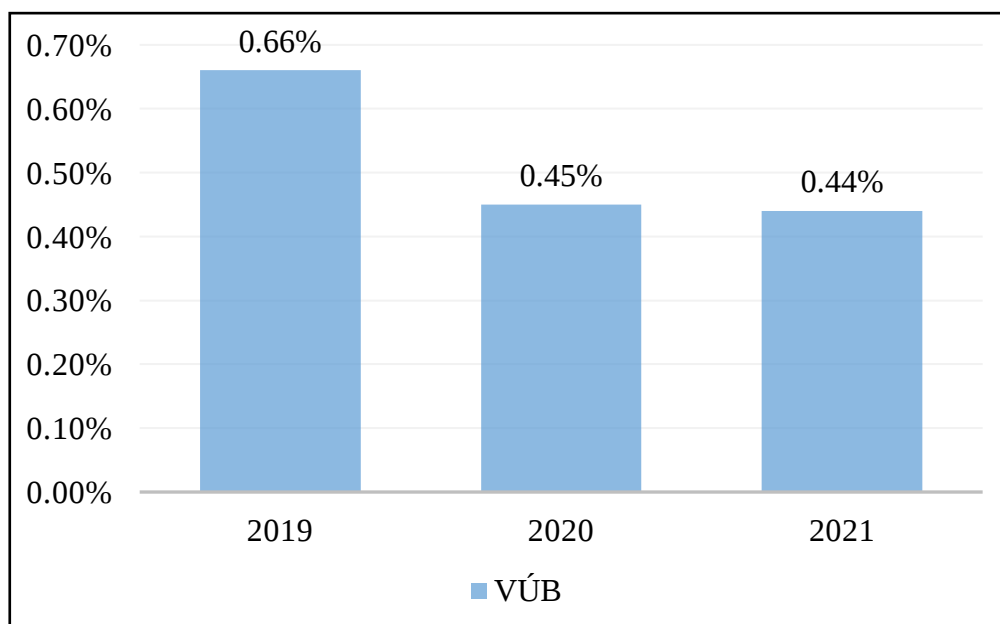
Medziročný nárast čistého zisku o 20,4 milióna eur bol ovplyvnení najmä zrušeným bankovým odvodom od júla 2020. Bez tohto mimoriadneho faktora by celé toto zlepšenie ziskovosti bolo výhradne zapríčinené čistým príjmom z poplatkov a provízií, ktorý vzrástol o 9,5 % oproti predchádzajúcemu roku. Vo všeobecnosti môžeme povedať, že tento pozitívny hospodársky výsledok je odzrkadlením nárastu transakcií a úverových obchodov, ktoré nastalo vďaka oživeniu ekonomiky po pandémie COVID – 19, ako aj zvýšenými objemami spravovaných aktív.

3.2.2 Ukazovateľ rentability aktív

Z grafického vyjadrenia ukazovateľa rentability aktív nám vyplýva, že v rámci sledovaného obdobia (2019 – 2021) má úroveň ROA klesajúcu tendenciu. Čo znamená, že v roku 2021 dochádza o 0,22% k nižšej návratnosti aktív Všeobecnej úverovej banky oproti roku 2019. V rokoch 2020 a 2021 nedošlo k nejakej výraznej zmene, ale vo všeobecnosti je priemerná

úroveň ROA za sledované obdobie 0,516%, to znamená že na 1€ aktív pripadá približne 0,0052 čistého zisku.

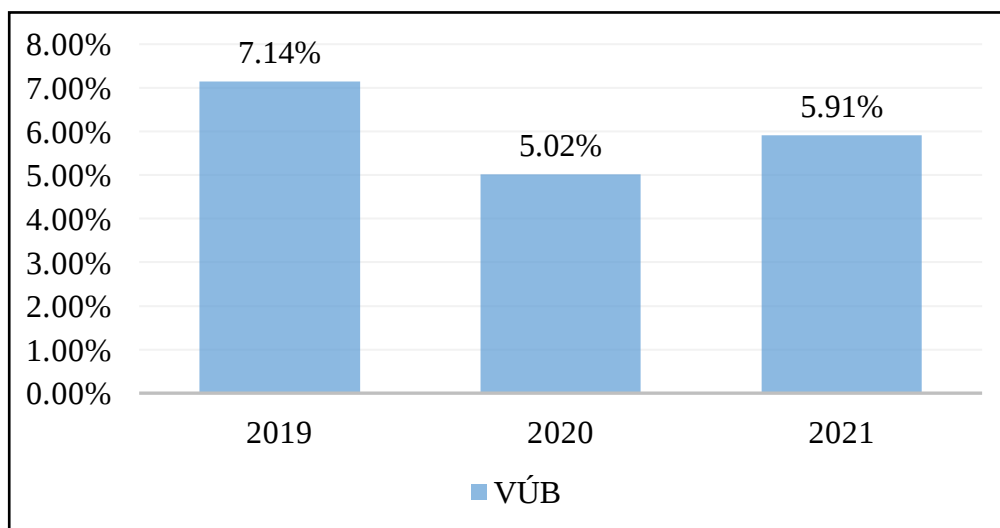
Graf 7 Ukazovateľ ROA VÚB

Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ VÚB 2019-2021

3.2.3 Ukazovateľ rentability vlastného kapitálu

Graf 8 Ukazovateľ ROE VÚB

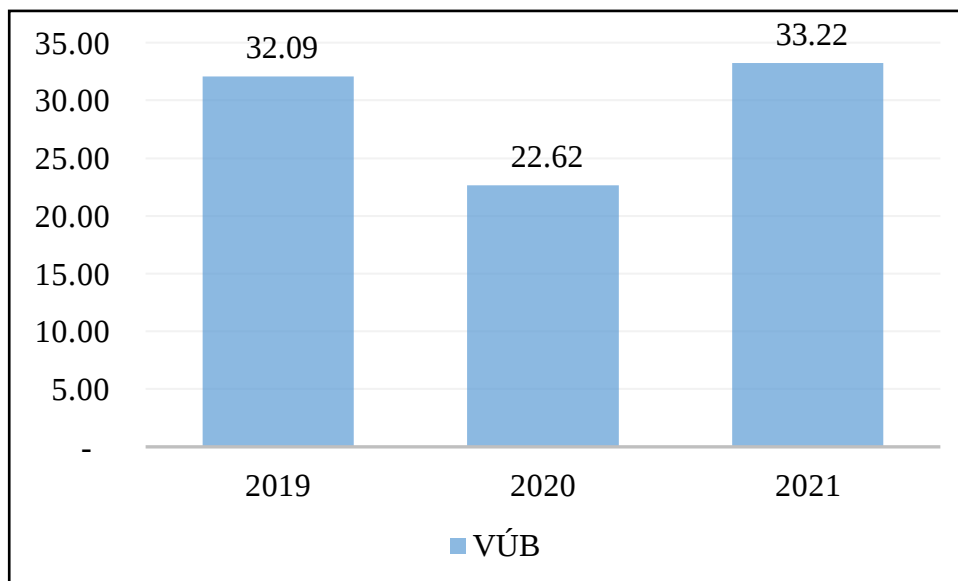

Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ VÚB 2019-2021

Graf rentability vlastného imania iba kopíruje výsledky analýzy rentability aktív. Aj keď teda môžeme vidieť, že v roku 2021 došlo k miernemu zvýšeniu hodnoty oproti roku 2020 na 5,91%.

3.2.4 Ukazovateľ produktivity

Graf 9 Ukazovateľ produktivity VÚB (v tis. €)

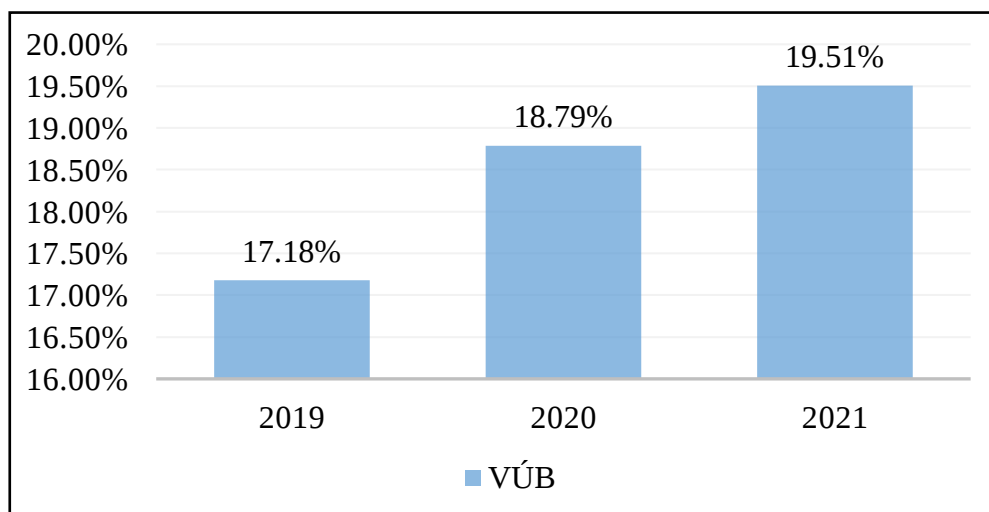
Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ VÚB 2019-2021

V medziročnom vyjadrení 2019- 2020 má ukazovateľ klesajúcu tendenciu. V roku 2019 bol zisk na 1 zamestnanca vo výške 32 090 eur a vidíme, že v roku 2020 klesol o 9 470 eur. Tento trend je zapríčinený zníženým ziskom v danom období. V roku 2021 sa ale situácia upokojila a došlo k nárastu na 33 220 eur na jedného zamestnanca, čo pri porovnaní s rokom 2019 znamenal nárast len o necelé 1%. Takáto situácia nastáva vtedy, keď sa síce zvýši čistý zisk ale zároveň aj počet zamestnancov, tak ako to bolo aj v tomto prípade. Ekonomika sa po pandémie rozbehla a s ňou narastala aj zamestnanosť.

3.2.5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti

Na začiatku sledovaného obdobia bola kapitálová primeranosť banky na úrovni 17,18%, rok na to sa jej podarilo zvýšiť túto úroveň o viac ako 1,5%. Treba zdôrazniť, že aj keď bola v roku 2019 úroveň najslabšia, tak stále dodržovala dohodu Basel III. V záujme podpory stability obchodného rastu Všeobecnej úverovej banky dosiahol kapitál jednu z najvyšších hodnôt za sledované roky s pomerom 19,51 %, ktorý prevyšuje minimálne požiadavky stanovené centrálnou bankou o 11,51% a docielil tak rastový trend tohto ukazovateľa. To banke poskytuje solídnu pozíciu pre kontinuálny obchodný rast.

Graf 10 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti VÚB

Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ VÚB 2019-2021

3.3 Tatra banka, a.s.

História Tatra banky sa píše od roku 1990, kedy bola založená ako jedná z prvých súkromných bánk na Slovensku. V tom čase bolo cieľom banky založenie univerzálnej bankovej inštitúcie so širokou ponukou bankových služieb a produktov pre klientov všetkých vrstiev obyvateľstva. Svoju činnosť začala až po finalizovaní všetkých interných organizačných príprav, v decembri 1991.

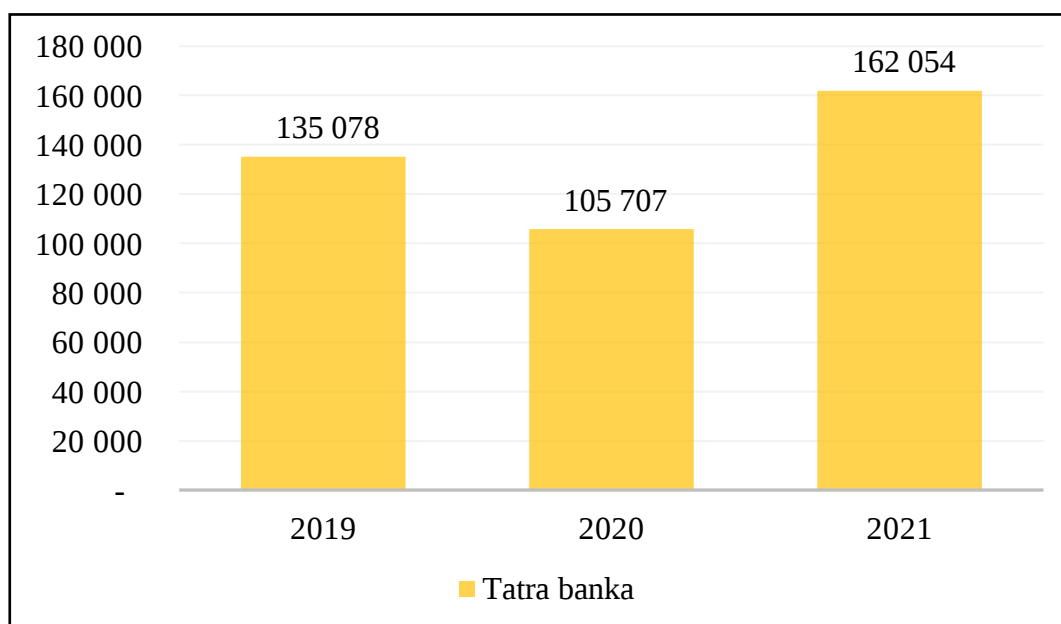
V súčasnosti je hlavným cieľom Tatra banky dominovať na trhu ako moderná univerzálna banka s komplexnou škálou bankových služieb a riešení v oblasti podnikových financií, ako aj financií individuálnych klientov. Dlhodobo sa udržiava na špičke na trhu v oblasti poskytovania úverov pre firemných klientov, hypotekárnych úverov, platobných kariet, elektronického bankovníctva a privátneho bankovníctva. Vďaka zavedeniu moderných telekomunikačných služieb si vytvorila výraznú konkurenčnú výhodu v automatizácii bankových služieb (internet banking, mobil banking, SMS banking, mobilné aplikácie atď.), čo jej pomáha rýchlo sa adaptovať na nové podmienky vzhľadom na neustále meniaci sa trh. Titul 3. najväčšia banková inštitúcia obhájila vďaka viac ako 700 tis. klientov vo všetkých regiónoch Slovenska. (Profil banky TB, a.s. [online]. citované 2022-3-18)

Zdroje bakalárskej práce pre vlastné výpočty pochádzajú s výročných správ Tatra banky za jednotlivé roky. Za audit spoločnosti Tatra banka sa zodpovedá KPMG Slovensko spol. s r.o., ktorá sa zaväzuje, že výročná správa poskytuje pravdivý a verný obraz finančnej situácie za rok končiaci sa k uvedenému dátumu podľa Medzinárodných štandardov finančného výkazníctva v znení prijatom Európskou úniou.

3.3.1 Ukazovateľ ziskovosti

V grafickom prehľade za posledné tri roky (2019 – 2021) môžeme vidieť, že Tatra banka v každom roku dosahovala vysoký zisk. Zisk po zdanení medziročne vzrástol o 53,3 % na rekordnú úroveň 162,1 milióna eur zo 105,7 milióna eur v roku 2020. Prekročil tak aj úroveň dosiahnutého zisku z roku 2019, čo bolo 135 miliónov eur.

Graf 11 Ukazovateľ ziskovosti TB (v tis. €)

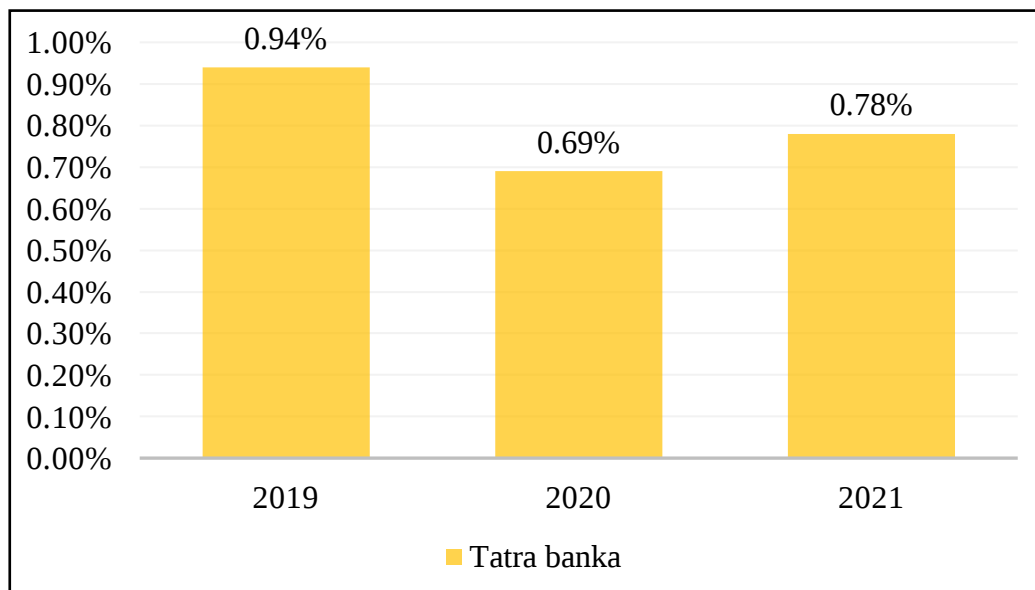
Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ TB 2019-2021

Z výročnej správy za rok 2021 sme sa dozvedeli, že tento nárast nastal hlavne vďaka nenaplneniu obáv zo zhoršeného splácania v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19, a teda došlo k nižšej tvorbe opravných položiek na úvery. Tie poklesli v porovnaní s rokom 2020 o 62,1 % na 24,3 milióna eur z predchádzajúcich 64,1 milióna eur. Pozitívny vplyv na zisk malo aj zrušenie bankovej dane.

3.3.2 Ukazovateľ rentability aktív

Rentabilita aktív Tatra banky paradoxne v roku 2021 klesla oproti údajom z roku 2019 o 0,16%, napriek tomu, že ziskovosť bola v roku 2021 najvyššia. Ďalej keď sa pozrieme na údaje z roku 2020, tak došlo k nárastu len o necelú desatinu percenta, čo je priam zanedbateľný nárast.

Graf 12 Ukazovateľ ROA TB

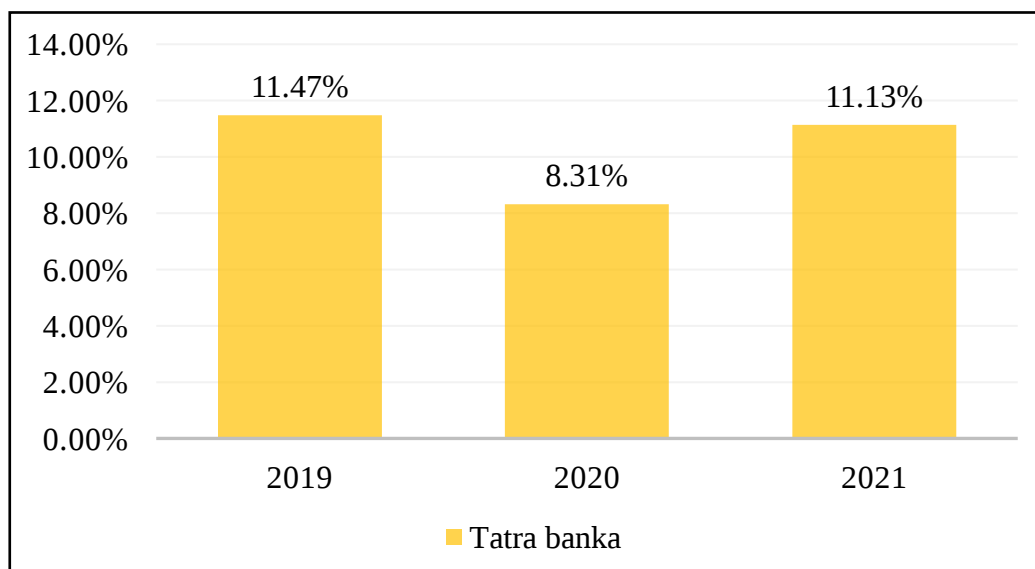

Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ TB 2019-2021

3.3.3 Ukazovateľ rentability vlastného kapitálu

Návratnosť vlastného kapitálu vzrástla medziročne v roku 2021 na 11,13 % oproti predošlým 8,31%, bohužiaľ ani takýto skoro 3% nárast nepomohol dosiahnuť úroveň ROE z obdobia pred pandémiou. Tento nárast bol spôsobený výrazne zvýšeným ziskom banky. Tiež nastalo mierne zvýšenie aj v objeme vlastných zdrojov Tatra banky.

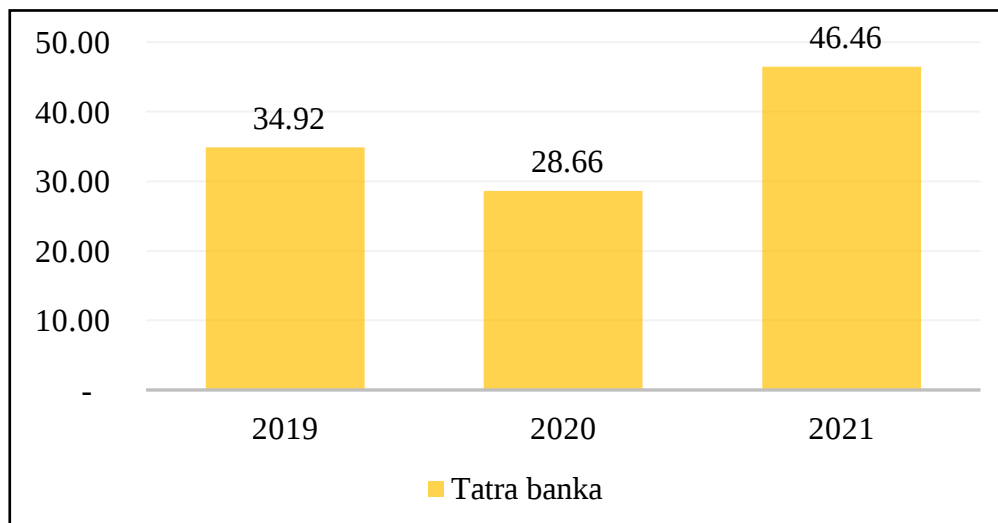
Graf 13 Ukazovateľ ROE TB

Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ TB 2019-2021

3.3.4 Ukazovateľ produktivity

Graf 14 Ukazovateľ produktivity TB (v tis. €)

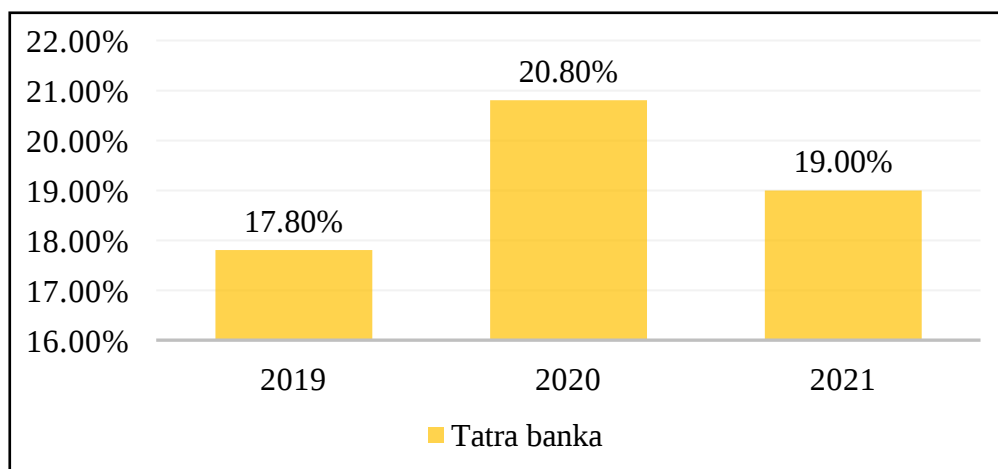

Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ TB 2019-2021

Z grafu môžeme vyčítať, že najproduktívnejším rokom bol rok 2021, v tomto čase banka zaznamenala najväčší zisk, a zároveň počet zamestnancov bol na najnižšej úrovni, 3 488. Z čoho vyplýva, že zisk na jedného zamestnanca mal hodnotu až 46 460 eur. V roku 2020 došlo k poklesu takmer o 18% v komparácii s predošlým rokom, zapríčinil to nízky čistý zisk pri relatívne vysokom počte 3688 zamestnancov. Na krivke počtu zamestnancov, môžeme spozorovať klesajúci trend, čo je stratégiou banky pre zvyšovanie produktivity a tak podporovať svoj hospodársky rast.

3.3.5 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti

Graf 15 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti TB

Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ TB 2019-2021

Graf vyjadruje schopnosť banky plniť požiadavku kapitálovej primeranosti, Basel III. Za posledné 3 roky sa podarilo dostať hodnotu kapitálovej primeranosti v roku 2020 na najvyššiu roveň 20,8%. Na druhej strane najnižšiu úroveň dosiahla v roku 2019 s hodnotou 17,18%. Priemerná hodnota za sledované obdobie sa pohybovala približne okolo 19%, čo je o 11% viac oproti odporúčaným hodnotám. Zo zisteného môžeme povedať, že Tatra banka sa výrazne zameriava na dosahovanie dostatočnej kapitálovej primeranosti, čo hovorí o ich efektívnom riešení prípadných strát.

4 VÝSLEDKY PRÁCE

V záverečnej kapitole bakalárskej práce vykonáme spomínanú komparatívnu analýzu ekonomických ukazovateľov, ktoré sme si vysvetlili z teoretického hľadiska. Pracujeme s údajmi z predošlej kapitoly, kde sme si vymedzili finančnú výkonnosť každej banky individuálne. Našou činnosťou sa dopracujeme k objektívnemu zoradeniu bánk, od tej najlepšej po tú, ktorá vzhľadom na výsledky práce vyšla najhoršie.

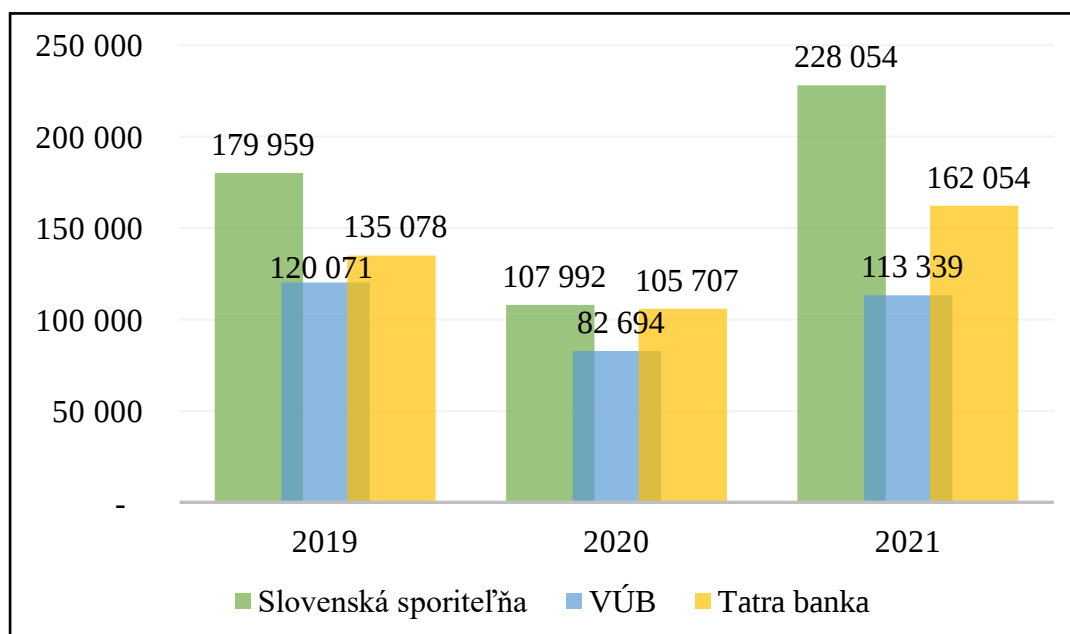
Následne budeme schopní spraviť identifikáciu tých ekonomických faktorov, ktoré banke dopomohli k obhájeniu prvenstva. Zároveň si vysvetlíme, aké činnosti a opatrenia musela banka podniknúť, aby sa k takémuto výsledku dostala. Prípadne čo môžu, banky s horším ekonomickým výsledkom, robiť inak.

4.1 Komparatívna analýza vybraných ekonomických ukazovateľov

Spôsob tejto analýzy je v princípe jednoduchý. Stačí aby sa určitá metóda skúmania uplatnila na viaceré subjekty rovnakého odvetvia a takto získané výsledky sa navzájom konfrontujú. Presne to ideme v tejto časti urobiť.

4.1.1 Ziskovosť

Graf 16 Ukazovateľ ziskovosti – komparácia (v tis. €)

Zdroj: Vlastné spracovanie výročných správ vybraných bánk 2019-2021

Z vlastného grafického znázornenia vieme povedať, že najnižšiu ziskovosť mala Všeobecná úverová banka, s najvyššou hodnotou 120 miliónov eur v roku 2019, a odvtedy túto

hranicu neprekročila. Na druhom mieste skončila Tatra banka, ktorej priemerný čistý zisk je približne o 22% vyšší než je priemerný zisk VÚB. Slovenská sporiteľňa mala najväčší medziročný nárast na 228 miliónov eur v roku 2021 v komparácii s predošlými 107 miliónmi eur.

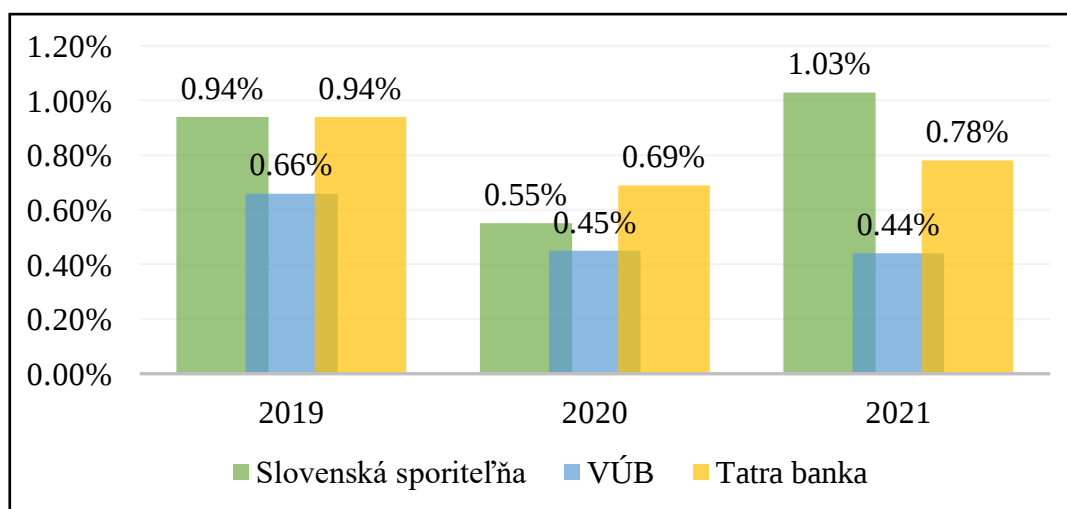
Je však veľmi skreslené pozerat' sa čisto len na výšku zisku a hlavne používať optiku medziročného rastu. Reálnejší obraz dostaneme, až keď porovnáme dlhšie obdobie, respektíve vyhodnotíme roky 2019-2021 spoločne. Potom sa ukazuje, že bankový sektor sa vlastne len vracia so ziskovosťou ku štandardnému trendu pred pandémiou. To vidíme pri porovnaní rokov 2021 a 2019, kde tie rozdiely sú väčšie, ale nie úplne diametrálne odlišné. Teda až na najvýraznejší rozdiel, ktorý zaznamenala Slovenská sporiteľňa, a to takmer o 50 miliónov eur.

Z porovnávaných údajov vieme vyhodnotiť, že najlepšie hodnoty ukazovateľa ziskovosti za posledné 3 roky mala **Slovenská sporiteľňa**, a to nie len vďaka roku 2021, kedy táto hodnota vystrelila. Ale udržiavala si svoje prvenstvo počas celého sledovaného obdobia, pri priemernej hodnote 172 miliónov eur.

Na druhom mieste sa ocitla Tatra banka s priemerným ziskom okolo 134 miliónov eur, pričom sa najviac priblížila lídrovi v ziskovosti v roku 2020, kedy bolo rozhodujúcich necelých 2,3 miliónov eur. Najhoršie z porovnávaní vyšla Všeobecná úverová banka s priemernou sumou čistého zisku 105 368 000 eur.

4.1.2 Rentabilita aktív

Graf 17 Ukazovateľ ROA - komparácia

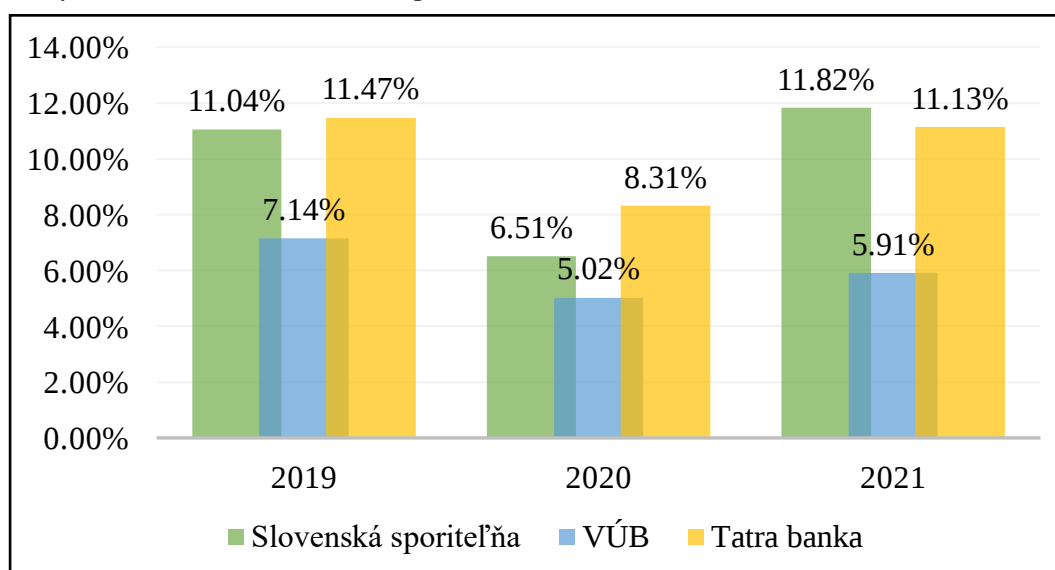
Zdroje: Vlastné spracovanie výročných správ vybraných bánk 2019-2021

Najvyššia hodnota rentability aktív bola v rok 2021 na úrovni 1,03%, tento výsledok dosiahla **Slovenská sporiteľňa**, ktorá zaznamenala aj najvyššiu priemernú úroveň ROA, 0,84% a získa tak prvenstvo v tomto ukazovateli. Hneď za ňou nasleduje, a len minimálne zaostáva Tatra banka s priemernou hodnotou o 0,04% menej. Môžeme vidieť, že tieto dve banky sú si navzájom najväčšou konkurenciou na trhu. Pričom tretia porovnávaná banka vykazuje najslabšie výsledky, ktoré sú v percentuálnom vyjadrení o viac ako polovicu menšie. Priemerná hodnota ROA VÚB je 0,51%, čo predstavuje o 0,04% nižšiu hodnotu ako je najnižšia hodnota Slovenskej sporiteľne.

4.1.3 Rentabilita vlastného kapitálu

Ako už bolo spomenuté, ukazovateľ rentability vlastného kapitálu udáva koľko jednotiek čistého zisku pripadá na jednotku vloženého kapitálu do podniku jeho vlastníckmi. V prvom rade sa vyžaduje, aby hodnota tohto ukazovateľa bola vyššia ako ukazovateľ rentability bankových aktív.

Graf 18 Ukazovateľ ROE - komparácia

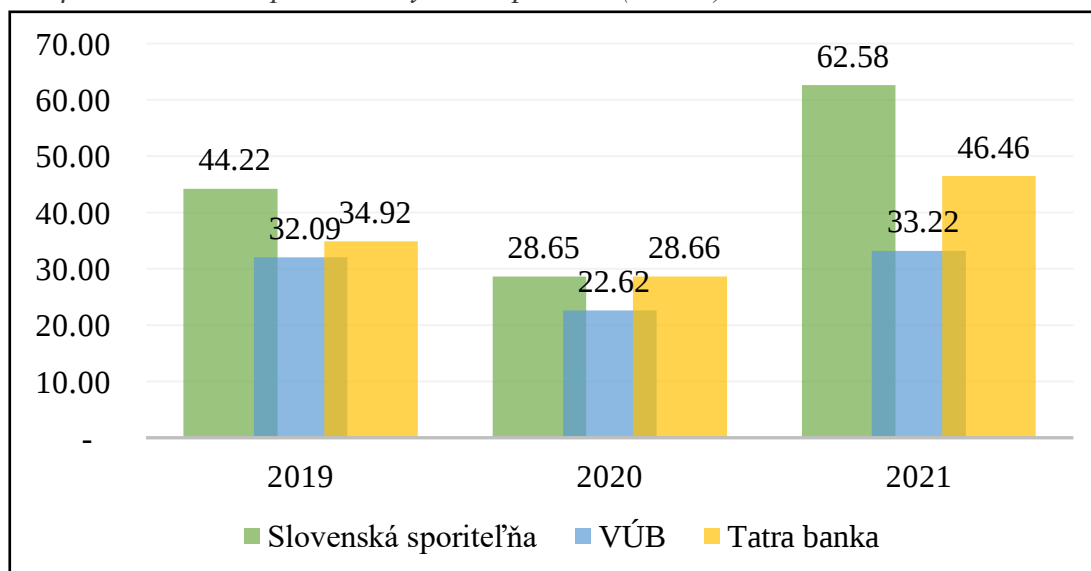
Zdroj: Vlastné spracovanie výročných správ vybraných bánk 2019-2021

S priemerovanou hodnotou okolo 10,3% získala **Tatra banka** jednoznačne najvyššie ROE, a prebehla tak Slovenskú sporiteľňu o viac ako 0,5%. To aj napriek tomu, že v poslednom roku obsadila prvú priečku práve Slovenská sporiteľňa, s hodnotou 11,82%. Najnižšie hodnoty získala opäť Všeobecná úverová banka, a to v roku 2020, s odklonom od lídra takmer o 4%. V roku 2021 má presne o polovicu slabší výsledok ukazovateľa rentability vlastného kapitálu

než Slovenská sporiteľňa. Najlepší výsledok Tatra banky bol v roku 2019 na úrovni 11,47%, čo znamená, že 0,1147 jednotiek čistého zisku pripadá na jednotku kapitálu.

4.1.4 Produktivita

Graf 19 Ukazovateľ produktivity – komparácia (v tis. €)

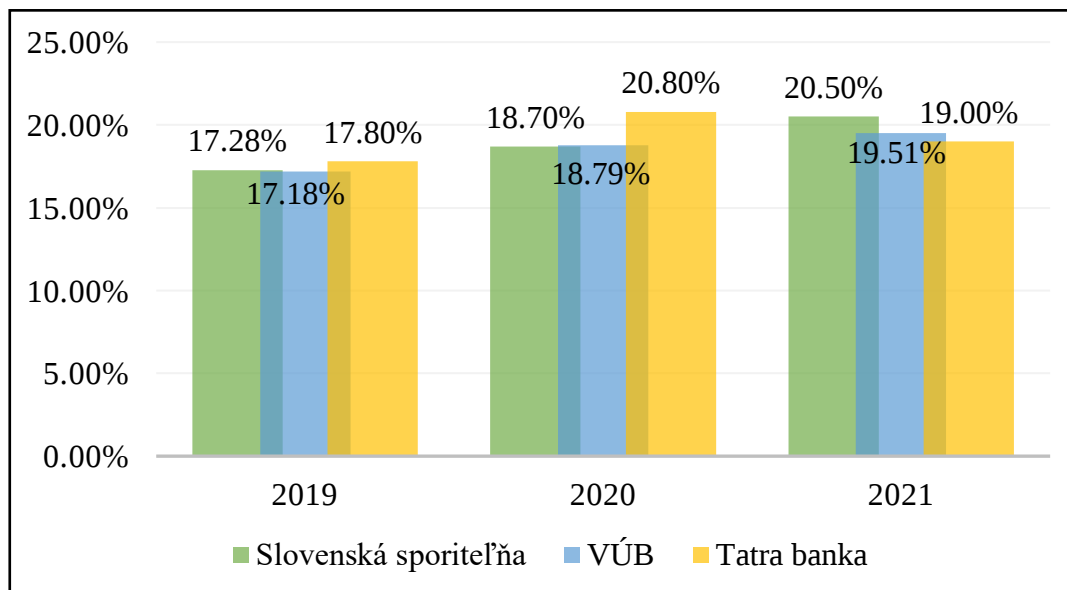
Zdroj: Vlastné spracovanie výročných správ vybraných bánk 2019-2021

Najvyššiu produktivitu, odvodenú od ziskovosti na jedného zamestnanca mala **Slovenská sporiteľňa**. Vypočítali sme to ako priemernú hodnotu počas všetkých 3 rokov. Svoje prvenstvo dosiahla s hodnotou zisku 45 150 eur na jedného zamestnanca. S prvým miestom v produktívnosti sa bila s Tatra bankou, ktorá dominovala v roku 2020 o tesných 100 eur zisku na zamestnanca. Najvyššiu možnú hodnotu v celom grafe získal líder tohto ukazovateľa, Slovenská sporiteľňa s hodnotou 62 580 eur v roku 2021. Celkovo najnižšie hodnoty dosahovala Všeobecná slovenská banka, ktorá výrazne zaostávala najmä v poslednom roku, a tiež vykázala úplne najnižšiu hodnotu celého porovnávania, 22 620 eur na zamestnanca. To všetko sa, ale priamo odvíja od zisku banky za dané obdobie.

4.1.5 Kapitálová primeranosť

Tento ukazovateľ hovorí o minimálnej výške kapitálu, ktorým musí banka disponovať vzhľadom na objemy a výšku rizikovosti jej obchodov. Úroveň dosiahnutého ukazovateľa odzrkadľuje stabilitu, dôveryhodnosť a výkonnosť banky. Z teoretickej časti vieme, že hodnota kapitálovej primeranosti by nemala klesnúť pod 8%.

Graf 20 Ukazovateľ kapitálovej primeranosti – komparácia

Zdroj: Vlastné spracovanie výročných správ vybraných bánk 2019-2021

Graf nám jasne ukazuje, že všetkým bankám sa dlhodobo darí plniť požiadavku kapitálovej primeranosti, podľa predpísaných hodnôt Basel III. Za posledné 3 roky sa podarilo dosiahnuť najvyššiu hodnotu kapitálovej primeranosti Tatrabanke, a to v roku 2020 na úrovni 20,8%. Čo je vzhľadom na prebiehajúcu pandémiu COVID – 19, priam hviezdny výsledok. Na druhej strane najnižšiu úroveň porovnávaného ukazovateľa dosiahla Všeobecná úverová banka s hodnotou 17,18% v roku 2019. A v roku 2021 získala prvenstvo Slovenská sporiteľňa s kapitálovou primeranosťou 20,5%. Celková priemerná hodnota za sledované obdobie sa pohybovala približne okolo 18%, čo je o 10% viac oproti odporúčaným hodnotám.

Na zistenie lídra s najlepšou kapitálovou primeranosťou, sme si vypočítali priemerné hodnoty každej banky za celé obdobie analýzy. Z čoho bola najlepšie vyhodnotená **Tatra banka** s priemernou kapitálovou primeranosťou približne 19,2%, to znamená, že podmienku kapitálovej primeranosti podľa Basel III presiahla až o 11,2%.

4.2 Závěry a odporúčania

Predtým ako si zosumarizujeme výsledky a vytýčime banku s vedúcim postavením na slovenskom trhu, treba vyzdvihnúť silnú konkurencieschopnosť všetkých z bánk, ktorú sme si mohli všimnúť na takzvanom „pretekaní sa“, či už v jednotlivých ukazovateľoch alebo v rámci rokov.

Na základe nami vykonaných podrobných výpočtov a po ich následnej komparácii, môžeme jasne povedať, že najlepšie na súčasnom slovenskom trhu komerčných bánk operuje Slovenská sporiteľňa, a.s.

Z porovnávaných ekonomických ukazovateľov dominovala konkrétne v troch z piatich. Jedná sa o ukazovateľ ziskovosti s priemerným ziskom okolo 172 miliónov eur, ukazovateľ rentability aktív s priemerným ROA 0,84% a ukazovateľ produktivity s priemerným ziskom na jedného zamestnanca 45 150 eur.

Na druhom mieste, v tesnom závetrí za lídrom sa umiestnila Tatra banka a.s., ktorá obsadila svoje prvenstvo v ukazovateli rentability vlastného kapitálu na priemernej úrovni 10,30% a ukazovateľ úrovne kapitálu a s priemernou kapitálovou primeranosťou 19,2%, čím presiahla minimálnu úroveň 8% podľa dohody Basel III o 11,2%.

Na poslednom mieste skončila Všeobecná úverová banka, ktorá mala najslabšie výsledky vo všetkých ukazovateľoch výkonnosti banky. Takýto výsledok nám indikoval už hneď na začiatku ukazovateľ ziskovosti, kedy ju s priemerným ziskom Slovenskej sporiteľni delilo okolo 67 miliónov eur. Takýto trend pretrvával aj pri ostatných ukazovateľoch.

V konečnej fáze si vymedzíme faktory a činnosti, ovplyvňujúce úspešný výsledok Slovenskej sporiteľne, na ktoré sa môžu zamerať banky s horším výsledkom. V prvom si treba priznať, že najlepšie skresľoval výsledky ukazovateľov rok 2021. Išlo o úspešný rok, vďaka uvoľneniam a rýchlemu zotaveniu Slovenskej ekonomiky po pandémie COVID-19. S tým súviselo znižovanie až rozpúšťanie opravných položiek, ktoré pôvodne vznikli kvôli očakávanej zlej situácii. Tento faktor prispel k prílevu firemných vkladov a čisté úvery klientom boli plne kryté týmito vkladmi. Vklady bánk boli vyššie z dôvodu prijatých peňažných prostriedkov ako záväzok z programu TLTRO³.

SLSP pokračovala v činnostiach, ktoré mali v tomto období pozitívny vplyv. Jedná sa o optimalizáciu prevádzky čo viedlo k miernemu poklesu nákladov, znižovanie administratívnych nákladov banky, nárast poplatkov z kartových transakcií, za prehodnotenie alebo predčasné splatenie úverov.

³ TLTRO - Cílené dlhodobé refinančné operácie zohrávajú ústrednú úlohu pri premietaní našej menovej politiky do každodenného života ľudí. ECB prostredníctvom operácií TLTRO ponúka bankám cenovo výhodné dlhodobé úvery a motivuje ich poskytovať úvery podnikom a spotrebiteľom v eurozóne. Tým udržiava úverové náklady na nízkej úrovni a podporuje spotrebu a investície. (Čo sú to cílené dlhodobé refinančné operácie. [online]. [citované 2022-4-18])

Záver

Podstatou bakalárskej práce bolo zrealizovať komparatívnu analýzu vybraných bánk pôsobiacich na slovenskom bankovom trhu na základe finančných ukazovateľov. Následne bolo potrebné zo zistených údajov určiť objektívneho „vítaza“ na bankovom trhu a podrobne sa zamerať na špecifické faktory bankovníctva, ktoré boli rozhodujúce pri úspešnom výsledku finančnej analýzy tejto komerčnej banky.

V teoretickej časti sme sa oboznámili s komerčnou bankou, z jej ekonomickej a legislatívnej podstaty, charakterizovali sme si riziká, s ktorými sa v súčasnosti banky na Slovensku stretávajú. Okrem toho sme si v ďalšej časti vysvetlili pojem finančná analýza, zistili sme odkiaľ sa čerpajú zdroje na vyhotovenie finančnej analýzy a oboznámili sme sa dopodrobna s finančnými ukazovateľmi, ich spracovaním a interpretáciou. Vďaka týmto poznatkom sme následne vypracovali praktickú časť záverečnej práce. V prvej polovici praktickej časti sme spravili rýchlu analýzu profilu vybraných komerčných bánk. Ďalej sme zanalyzovali ich finančnú výkonnosť prostredníctvom ukazovateľa ziskovosti, rentability, produktivity, kapitálovej primeranosti a likvidity za roky 2019 – 2021. V tretej kapitole, sme vykonali cieľ našej práce, a to je komparatívnu analýzu konkurenčných bánk.

Na základe toho sme boli schopní v záverečnej kapitole vyhodnotiť všetky nami zistené údaje a vytýčiť tak lídra z porovnávaných komerčných bánk, ktorým sa stala: Slovenská sporiteľňa, a.s.

Dosiahla prvenstvo v troch z piatich ekonomických ukazovateľov, ktorými sú: ziskovosť, rentabilita aktív a ukazovateľ produktivity. Treba, ale vyzdvihnúť aj jej nasledovníka, ktorým je Tatra banka, a.s. a počas našich výpočtov ani raz výrazne nezaostávala za lídrom a dokonca si vydobyla silnejšiu pozíciu v rentabilite vlastného kapitálu a ukazovateli kapitálovej primeranosti.

Nepochybujeme, že Slovenská sporiteľňa bude pokračovať v tomto trende aj v budúcnosti, to znamená neustále napredovať a zlepšovať poskytované služby. A naďalej si nie len, že udrží dominantné postavenie na Slovenskom trhu, ale posunie sa vpred aj na celosvetovej úrovni. Týmto považujeme cieľ práce za splnený.

Zoznam použitej literatúry

Knižné zdroje:

HORVÁTOVÁ, E. 2009. *Bankovníctvo*. Žilina: GEORG, 2009. 318 s. ISBN 978-80-89401-03-1.

HORVÁTHOVÁ E. et al. 2007. *Operácie komerčných bánk*. 1.časť. Bratislava: EKONÓM, 2007. 160 s. ISBN 978-80-225-2386-8.

BELÁS, J. et al. 2008. *Komerčné banky*. Žilina: GEORG, 2008. 211 s. ISBN 978-80-969161-8-4.

BELÁS, J., DEMJAN, V. 2009. *Finančné riadenie komerčnej banky*. Žilina: Georg, 2009. 155 s. ISBN 978-80-89401-06-2.

BELÁS, J. et al. 2013. *Finanční trhy, bankovníctví, pojišťovnictví*. Žilina: GEORG, 2013. 594 s. ISBN 978-80-8154-024-0.

MEDVEĎ, J. et al. 2013. *Banky: história, teória a prax*. 2. vyd. Bratislava: Sprint 2, 2013. 649 s. ISBN 978-80-89393-84-8.

TKÁČOVÁ, D. et al. 2009. *Finančné trhy a bankovníctvo*. Žilina: GEORG, 2009. 268 s. ISBN 978-80-89401-01-7.

POLOUČEK, S. et al. 2006. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.

KAŠPAROVSKÁ, V. et al. 2006. *Řízení obchodní bank – vybrané kapitoly*. Praha: C.H. BECK, 2006. ISBN 80-7179-381-7.

BELÁS, J et al. 2010. *Management komerčných bánk, bankových obchodov a operácií*. Žilina: GEORG, 2010. ISBN 978-80-89401-18-5

Zákony:

Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov

Internetové zdroje:

Kapitálové požiadavky pre bankový sektor. [online]. [citované 2022-4-18]. Dostupné na internete: <<https://www.consilium.europa.eu/sk/policies/banking-union/single-rulebook/capital-requirements/>>

Čo sú to ciele dlhodobějšíe refinančné operácie. [online]. [citované 2022-4-18]. Dostupné na internete: <<https://www.ecb.europa.eu/ecb/educational/explainers/tell-me/html/tltro.sk.html>>

Profil banky SLSP, a.s. [online]. [citované 2022-3-18]. Dostupné na internete: <<https://www.slsp.sk/sk/informacie-o-banke/o-banke/profil-banky>>

Profil banky VÚB, a.s. [online]. [citované 2022-3-18]. Dostupné na internete: <<https://www.vub.sk/o-banke/profil-banky/>>

Profil banky TB, a.s. [online]. [citované 2022-3-18]. Dostupné na internete: <<https://www.tatrabanka.sk/sk/o-banke/o-tatra-banke/>>

Výročná správa SLSP, a.s. za rok 2019. [online]. [citované 2022-1-12]. Dostupné na internete: <https://www.slsp.sk/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/financne-ukazovatele/vyrocna-sprava-slovenska-sporitelna-2019.pdf>

Výročná správa SLSP, a.s. za rok 2020. [online]. [citované 2022-1-12]. Dostupné na internete: <https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/financne-ukazovatele/vyrocna-sprava-slovenska-sporitelna-2020.pdf>

Výročná správa SLSP, a.s. za rok 2021. [online]. [citované 2022-5-8]. Dostupné na internete: <https://cdn0.erstegroup.com/content/dam/sk/slsp/www_slsp_sk/documents/financne-ukazovatele/vyrocna-sprava-slovenska-sporitelna-2021.pdf>

Výročná správa VÚB, a.s. za rok 2019. [online]. [citované 2022-3-18]. Dostupné na internete: <https://www.vub.sk/files/ludia/sekundarna-navigacia/financne-ukazovatele/vyrocne-spravy/najnovsie-vyrocne-spravy/pdf_pre_web_v_vub_2019_sk.pdf>

Výročná správa VÚB, a.s. za rok 2020. [online]. [citované 2022-3-18]. Dostupné na internete: <https://www.vub.sk/files/vyrocne-spravy/zalozky/web_vub_vs-2020_sk.pdf>

Výročná správa VÚB, a.s. za rok 2021. [online]. [citované 2022-5-8]. Dostupné na internete: <https://www.vub.sk/vyrocne-spravy/#tab_1>

Výročná správa TB, a.s. za rok 2019. [online]. [citované 2022-4-22]. Dostupné na internete: <https://www.tatrabanka.sk/files/archiv/financne-ukazovatele/vyrocne-spravy/TB_Vyrocna_sprava_2019_web.pdf>

Výročná správa TB, a.s. za rok 2020. [online]. [citované 2022-4-22]. Dostupné na internete: <https://www.tatrabanka.sk/files/archiv/financne-ukazovatele/vyrocne-spravy/TB_Vyrocna_sprava_2020_SK_web.pdf>

Výročná správa TB, a.s. za rok 2021. [online]. [citované 2022-5-8]. Dostupné na internete: <<https://www.tatrabanka.sk/files/archiv/financne-ukazovatele/vyrocne-spravy/VyrocnaspravaTatrabanky2021.pdf>>

Banky - rebríčky k 30.06.2019. [online]. [citované 2022-4-18]. Dostupné na internete: <<https://www.trend.sk/trend-archiv/banky-rebricky-30-6-02019>>